

آزمون‌های سراسری گاج

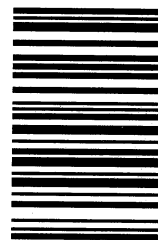
گزینه‌دو سراسری انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۱۱

جمعه ۹۷/۰۹/۰۲

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۲۶۰ دقیقه	تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۸۰

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

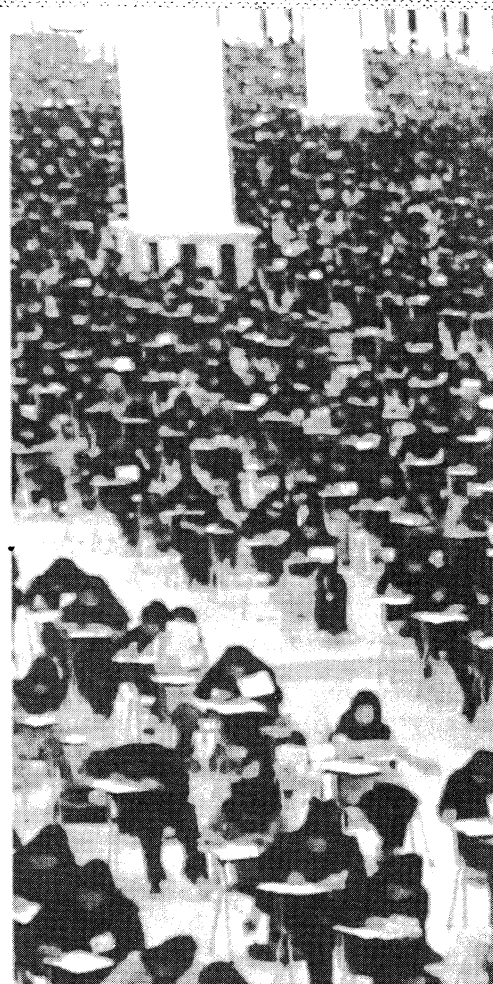
مدت پاسخگویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	مواد امتحانی	ردیف
	تا	از			
۱۸ دقیقه	۲۵	۱	۲۵	فارسی	۱
۲۰ دقیقه	۵۰	۲۶	۲۵	زبان عربی (عمومی)	۲
۱۷ دقیقه	۷۵	۵۱	۲۵	دین و زندگی	۳
۲۰ دقیقه	۱۰۰	۷۶	۲۵	زبان انگلیسی	۴
۳۰ دقیقه	۱۱۵	۱۰۱	۱۵	ریاضی و آمار ۳	ریاضیات
	۱۲۵	۱۱۶	۱۰	ریاضی و آمار ۱	
	۱۳۵	۱۲۶	۱۰	ریاضی و آمار ۲	
۱۰ دقیقه	۱۴۵	۱۳۶	۱۰	اقتصاد	۶
۲۵ دقیقه	۱۶۰	۱۴۶	۱۵	علوم و فنون ادبی ۳	علوم و فنون ادبی
	۱۷۰	۱۶۱	۱۰	علوم و فنون ادبی ۱	
	۱۸۰	۱۷۱	۱۰	علوم و فنون ادبی ۲	
۱۰ دقیقه	۱۹۰	۱۸۱	۱۰	زبان عربی (اختصاصی)	۸
۲۰ دقیقه	۲۰۰	۱۹۱	۱۰	تاریخ ۳	تاریخ
	۲۱۰	۲۰۱	۱۰	تاریخ ۱	
	۲۲۰	۲۱۱	۱۰	تاریخ ۲	
۲۰ دقیقه	۲۳۰	۲۲۱	۱۰	جغرافیا ۳	جغرافیا
	۲۴۰	۲۳۱	۱۰	جغرافیای ایران	
	۲۵۰	۲۴۱	۱۰	جغرافیا ۲	
۳۰ دقیقه	۲۶۰	۲۵۱	۱۰	جامعه‌شناسی ۳	جامعه‌شناسی
	۲۷۰	۲۶۱	۱۰	جامعه‌شناسی ۱	
	۲۸۰	۲۷۱	۱۰	جامعه‌شناسی ۲	
۳۰ دقیقه	۲۹۰	۲۸۱	۱۰	فلسفه دوازدهم	فلسفه و منطق
	۳۰۰	۲۹۱	۱۰	منطق	
	۳۱۰	۳۰۱	۱۰	فلسفه یازدهم	
۱۰ دقیقه	۳۲۰	۳۱۱	۱۰	روان‌شناسی	۱۳

برای اطلاع از نتایج آزمون و زمان دقیق اعلام آن در کانال تلگرام گاج عضو شوید. @Gaj_ir

آزمون‌های سراسری گاج

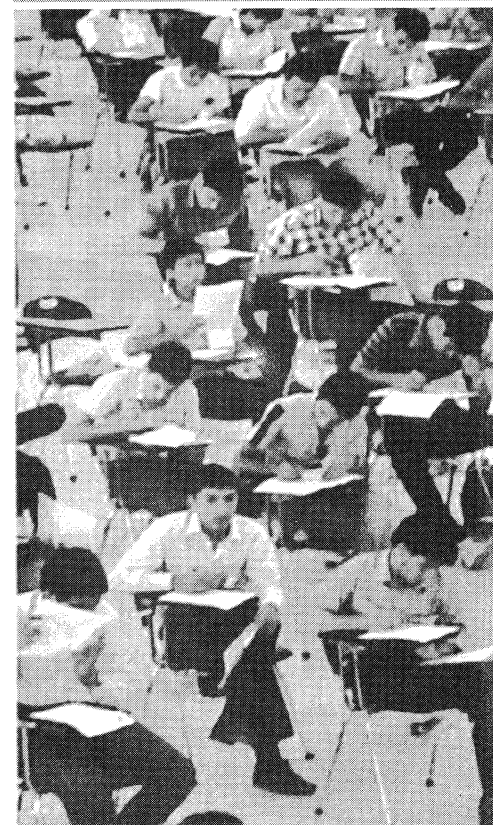
دروس	طراحان	ویراستاران علمی
فارسی	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	ابوالفضل مزرعتی - اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری‌نیا
زبان عربی	خدیدجه علیپور	حسام حاج مؤمن - شاهو مرادیان سمیه رضاپور - حمیدرضا هاشمی
دین و زندگی	مرتضی محسنی کبیر محمد رضایی بقا - امیررضا عمران‌پور فریدین سماقی	سمیه رضاپور
زبان انگلیسی	امید یعقوبی فرد	رزیتا قاسمی
ریاضیات	محمد یگانه	ندا فرهنگتی - پگاه افتخار سودابه آزاد
اقتصاد	امیرحسین صدیقین	محمد میلاد اکبری نصیبه کلاتری - مریم پارسائیان
تاریخ	محمد اسماعیل سلمان‌پور	سیده مریم میرقاسمی فاطمه ساریخانی - مبین غلامی‌نژاد
جغرافیا	محسن مصلاهی	محمد اسماعیل سلمان‌پور سیده مریم میرقاسمی - نصیبه کلاتری مریم پارسائیان
جامعه‌شناسی	مبینا تاجیک	آناهیتا احسانی - سیده مریم میرقاسمی نصیبه کلاتری - مریم پارسائیان
فلسفه و منطق	سید حسام‌الدین جلالی	عماد صفرنژاد - نصیبه کلاتری مریم پارسائیان
روان‌شناسی	نگار کاغذگران	سیده مریم میرقاسمی - مریم احدزاده فاطمه ساریخانی - نصیبه کلاتری مریم پارسائیان

دفتر مرکزی تهران، خیابان انقلاب بین
چهارراه ولیعصر (عج) و
خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹

اطلاع‌رسانی و ثبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مبینا نظری

ویراستاران فنی: رزیتا قاسمی - بهاره سلیمی - ساناز فلاحی - سمیه رضاپور - بهاره‌سادات موحدی
آمنه قلی‌زاده - مریم پارسائیان

مدیر فنی: مهرداد شمسی

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

طراح شکل: فاطمه میناسرشت

حروف‌نگاران: پگاه روزبهانی - آنیثا طارمی - زهرا نظری‌زاد - سارا محمودنسب - نرگس اسودی
فرهاد عبدی

امور چاپ: عباس جعفری

به نام خدا

حقوق دانش‌آموزان در آزمون‌های سراسری گاج

داوطلب گرامی؛ با سلام در اینجا شما را با بخشی از حقوق خود در آزمون‌های سراسری گاج آشنا می‌نمایم:

- ۱- اطلاعات شناسنامه‌ای و آموزشی شما مانند نام، نام خانوادگی، جنسیت و گروه آزمایشی بایستی به صورت صحیح در بالای پاسخ‌برگ درج شده باشد.
- ۲- آزمون‌های سراسری گاج باید راس ساعت اعلام شده در دفترچه، شروع و خاتمه یابد.
- ۳- محل برگزاری آزمون باید از لحاظ سرمایش و گرمایش، نور کافی، نظافت و سایر موارد در حد مطلوب و استاندارد باشد.
- ۴- سؤالات آزمون‌های سراسری گاج بایستی نزدیک‌ترین سؤالات به کنکور سراسری باشد و عاری از هرگونه اشکال علمی و تایپی باشد.
- ۵- در هنگام برگزاری آزمون باید تغذیه رایگان دریافت نمایید.
- ۶- بعد از هر آزمون و به هنگام خروج از جلسه آزمون بایستی پاسخ‌نامه‌ی تشریحی هر آزمون را دریافت نمایید.
- ۷- کارنامه‌ی هر آزمون بایستی در همان روز آزمون به روش‌های ذیل تحویل شما گردد:

• مراجعه به سایت گاج به نشانی www.gaj.ir

• مراجعه به نمایندگی.

۸- خدمات مشاوره‌ای رایگانی که در طی ۱ مرحله آزمون (ویژه داوطلبان آزاد) ارائه می‌گردد شامل:

- برگزاری جلسه مشاوره حضوری به صورت انفرادی حداقل یکبار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
- تماس تلفنی حداقل ۲ بار در طی هر آزمون توسط رابط تحصیلی.
- تماس تلفنی با اولیا حداقل یکبار در هر فاز [آزمون‌های سراسری گاج در چهار فاز تابستانه، ترم اول، ترم دوم و جامع برگزار می‌گردد].
- بررسی کارنامه آزمون توسط رابط تحصیلی در هر آزمون.

چنانچه در هر یک از موارد فوق کمبود و یا نقصی مشاهده نمودید لطفاً بلافاصله با تلفن ۰۲۱-۶۴۲۰ تماس حاصل نموده و مراتب را اطلاع دهید.

در گاج، بهترین صدا،

صدای دانش‌آموز است.

فارسی

۱ ۲ معنی درست واژه‌ها: جولقی: زنده‌پوش و گدا و درویش / ویله: صدا، آواز، ناله / فوج: گروه، دسته / دهمان: خروشنده، غرّنده، مهیب، هولناک / ستوه: درمانده و ملول، خسته و آزار

۲ ۲ معنی درست واژه: مُطاع: فرمانروا، اطاعت‌شده، کسی که دیگری فرمان او را می‌برد.

۳ ۲ معنی درست واژه‌ها در سایر گزینه‌ها:

۱) آبنوس: درختی است که چوب آن سیاه، سخت، سنگین و گران‌بهاست.

۳) صفوت: برگزیده، برگزیده از افراد بشر

۴) گرزّه: ویژگی نوعی مار سمّی و خطرناک

۴ ۳ املائی درست واژه‌ها: منسوب: نسبت داده شده / صواب: درست، پسندیده، مصلحت (ثواب: پاداش اخروی کار نیک)

۵ ۴ املائی درست واژه‌ها در سایر گزینه‌ها:

۱) ثنا: ستایش

۲) حاذق: ماهر، چیره‌دست

۳) ستوران: چهارپایان

۶ ۳ بر دوشم (مرا بر دوش) / م: نقش مفعولی

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در برآید آن قباپوشم: در بر من یا قباپوش من / م: مضاف‌الیه

۲) به خاطر یاد آن لب‌های می‌نوشم: (به خاطر من) / م: مضاف‌الیه

۴) شود از دل فراموشم: (دل من) / م: مضاف‌الیه

۷ ۴ در این گزینه «را» نشانه‌ی مفعول است، اما در سایر گزینه‌ها «را» در معنای حرف اضافه است.

۸ ۲ «است» در این گزینه فعل کمکی زمان ماضی نقلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مسند: فانی / باقی

۴) مسند: بدنام عالم

۹ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) رکیب

۴) کتیب

۱۰ ۲ ترکیب وصفی: هر مو / صد فتنه / هر مژه / آن ماه (۴ ترکیب) ترکیب اضافی: سر مو / مویش / صف درویشی / شایسته ... ماه / ره ترسایی / اهلیت او / مرد مناجات / رند خرابات / محرم محراب / همدم خمّار / مؤمن توحید / مشرک تقلید / منکر تحقیق / واقف اسرار (۱۴ ترکیب)

۱۱ ۱ کنایه (بیت «د»): از دیده افتادن: به یک تعبیر، اعتبار خود را از دست دادن / به صحرا افتادن راز کنایه از افشا شدن راز حسن تعلیل (بیت «ه»): شاعر دلیل سیاه بودن درون گل لاله را دود دلی می‌داند که در اثر شنیدن بانگ و فغان بلبل سوخته‌دل در وجود وی ایجاد شده است. جناس همسان / تام (بیت «ب»): بالا (قد) و بالا (جهت فوقانی) / منظور از «عالم بالا»، جهان برتر و عالم ملکوت است.

تلمیح (بیت «و»): اشاره به داستان حضرت یوسف (ع) و زلیخا اعراف (بیت «ج»): شاعر مدعی شده است آن‌گونه گریسته که شور به جان دریا انداخته است.

استعاره (بیت «الف»): دود: استعاره از آه / گردون: استعاره از آسمان / ابر: استعاره از دود آه / چشم ثریّا: اضافه‌ی استعاری

۱۲ ۴ مجاز: می‌توان «زبان» را به تعبیری مجاز از «سخن‌گو» دانست. / ایهام: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تشبیه: جویبار عقل (اضافه‌ی تشبیهی)، بحر عشق (اضافه‌ی تشبیهی) / تشبیه مخاطب به کشتی / تناسب: جویبار، بحر / لنگر، بحر، کشتی، طوفان

۲) استعاره: این‌که غنچه سر به گریبان کشیده باشد، استعاره از نوع تشخیص است. / کنایه: سر به گریبان کشیدن کنایه از انزواگزیدن

۳) تناقض: رمیده بودن در عین آشنایی / ایهام تناسب: عین: ۱- اصل و ذات و نفس هر چیز ۲- چشم (متناسب با نگاه و مردم) / مردم: ۱- انسان‌ها ۲- مردمک چشم (متناسب با نگاه)

۱۳ ۳ تضاد: طلوع ≠ غروب / برداشت ≠ افتد / صبح ≠ شام

جناس همسان / تام: که (حرف ربط) و که (ضمیر پرسشی)

استعاره: جان‌بخشی به چرخ / چرخ: استعاره از آسمان

کنایه: از خاک برداشتن کنایه از دست‌گیری و کمک کردن / به خاک افتادن کنایه از خوار و ذلیل شدن

نغمه‌ی حروف: تکرار صامت «ر» (۷ بار)

۱۴ ۱ بررسی آرایه‌های گزینه‌ی (۱):

ایهام تناسب: شور: ۱- هیجان ۲- مزه‌ی شور (تناسب با تلخ و شیرین)

استعاره: کام جان (اضافه‌ی استعاری)

حسن آمیزی: جواب تلخ

تناقض: شیرین‌تر از شکر بودن جواب تلخ

۱۵ ۲ اخلاق محسنی (منثور): حسین واعظ کاشفی

قصه‌ی شیرین فرهاد (منثور): احمد عربلو

روایت سنگسازان ۲ (منثور): عیسی سلمانی لطف آبادی

۱۶ ۲ واژه‌ی «گفت» در این گزینه اسم است (به معنی سخن) و در سایر گزینه‌ها فعل.

۱۷ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): ظاهر آینه‌ی باطن است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) توصیه به خوش‌باشی / ناپایداری دنیا

۲) نکوهش غیبت

۴) جاودانگی عشق

۱۸ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۲): نکوهش هم‌نشینی با بدان

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) انتظار انسانیت از ناهلان بیهوده است.

۳) پندناپذیری عاشق

۴) توصیه به خودشناسی

۱۹ ۳ مفهوم مشترک ابیات سؤال و گزینه‌ی (۳): بی‌فایده بودن پشیمانی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) آثار مثبت پشیمانی

۲) توصیه به خاموشی

۴) سیاه‌کاری موجب پشیمانی است.

۲۰ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۲): نکوهش قیاس

ناجبا

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تقابل عشق با عقل و صبر

(۳) ناتوانی عاشق در توصیف معشوق

(۴) دل‌فریبی معشوق / تقابل عشق و خردمندی

۲۱ ۴ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): توکل موجب

آسودگی است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) نکوهش تکیه کردن به عناصر ناپایدار در شرایط دشوار

(۲) نکوهش پیروی از هوای نفس

(۳) بی‌نیازی خداوند از عبادت بندگان و نکوهش تکیه به طاعت خویش

۲۲ ۳ مفهوم گزینه‌ی (۳): توصیف ناکامی و ناامیدی

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: توصیه به قناعت‌ورزی

۲۳ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۲): کمال‌بخشی عشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) اثرگذاری عاشق در عشق با وجود رنجوری و ناتوانی

(۳) هر کسی لیاقت و ظرفیت عشق را ندارد. / پاک‌بازی

(۴) برتری عشق بر خوب‌روی

۲۴ ۲ تصویر گزینه‌ی (۲): درون آتشین و بیرون سرد

تصویر مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: تصویر برف نشسته بر کوه

۲۵ ۱ مفهوم گزینه‌ی (۱): دشواری‌های راه عشق / پاک‌بازی

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: وفاداری عاشق و جاودانگی عشق

زبان عربی (عمومی)

درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه، یا واژگان یا مفهوم مشخص

کن (۳۳ - ۲۶):

۲۶ ۳ کَانَتْ ... تَتَوَلَّى: برعهده می‌گرفت (کان + فعل مضارع <

ماضی استمراری) [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

إنتاج المطاط: تولید پلاستیک [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

الصيانة من الوقود: نگهداری از سوخت، حفظ سوخت [رد گزینه (۴)]

التفایات: زبانه‌ها [رد گزینه (۴)]

المصنع: کارخانه [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

۲۷ ۲ مفتاح الهدوء: کلید آرامش، کلید آرام بودن

أن نعلم: که بدانیم [رد سایر گزینه‌ها]

لا أثر: هیچ اثری، هیچ تأثیری [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

۲۸ ۴ يَنْطَوِي: به هم پیچیده می‌شود (فعل مضارع است)

[رد گزینه‌های (۲) و (۳)]

حقائق مدهشة: حقایق میبهوت (مدهوش)کننده [رد سایر گزینه‌ها]

نستطيع: می‌توانیم [رد گزینه (۱)]

أن نقرأ: که بخوانیم [رد گزینه (۲)]

عظمة الخالق: بزرگی آفریدگار [رد سایر گزینه‌ها]

۲۹ ۲ ترجمة درست عبارت: «بدان که علمی که با عمل همراه نشد،

هیچ ارزشی ندارد.»

۳۰ ۴ ترجمه درست سایر گزینه‌ها:

(۱) هیچ چیز برای زندانی شدن سزاوارتر از زبان نیست.

(۲) بدان که بهترین کارها نزد خداوند، همان کشاورزی است. «بی‌گمان» زائد است.

(۳) گفتارشان نباید تو را غمگین کند، زیرا ارجمندی همه از آن خداست. (لا يحزن: فعل نهی)

۳۱ ۱ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) آمیوه‌گیری: محل بقایای استخوان‌های حیوانات.

(۲) روز رستاخیز: بر روزی اطلاق می‌شود که اعمال انسان در آن از سوی خداوند محاسبه می‌شود.

(۳) گل: بر خاکی آمیخته با آب اطلاق می‌شود.

(۴) پی: رشته‌ای سفید در بدن که حس در آن جریان می‌یابد.

۳۲ ۳ «زَعَمُوا: گمان کردند» با «ظَنُّوا، حَسِبُوا» مترادف است و

«أَيَقِنُوا: یقین کردند» متضاد آن است.

۳۳ ۱ ترجمه بیت: «بلکه آنان را می‌بینی که از گلی آفریده شده‌اند /

آیا جز گوشت و استخوان و پی هستند؟»

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) «انسان ناتوان آفریده شده است.» ← نزدیک‌ترین گزینه از نظر مفهوم به صورت سؤال است.

(۲) «هیچ اجباری در دین نیست.»

(۳) «پروردگارا! این را به باطل نیافریدی.»

(۴) «جنّ و انس را نیافریدم، مگر برای این‌که مرا عبادت کنند.»

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات پاسخ بده (۳۴ - ۳۰):

مطمئناً سگ حیوانی است که با خوردن گوشت و استخوان زندگی می‌کند ولی دانشمندان اخیراً پی برده‌اند که اگر سگ گرسنگی‌اش شدت یابد و غذای محبوبش را نیابد، به خوردن گیاهان و علف‌ها پناه می‌برد و او قادر است تا آخر عمرش در این حالت باقی بماند! دانشمندان تأکید کرده‌اند سگی که به خوردن گیاهان عادت می‌کند بعد از مدتی غذاهای محبوب خود یعنی: گوشت و استخوان، را فراموش می‌کند و حیوانی گیاهخوار می‌شود! این سگ بسیاری از صفات سگ عادی را از دست می‌دهد و [چنان] عمل می‌کند گویی که او حیوانی دیگر است.

۳۴ ۴ [گزینه] نادرست را براساس متن مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) حیوان گیاهخوار علاوه بر تغییرات غذایی‌اش، عادت‌های دیگرش [نیز] تغییر می‌کند.

(۲) سگ گیاهخوار خوردن علف و گیاهان را ترجیح می‌دهد.

(۳) گرسنگی همان عامل تغییر عادت‌های سگ است.

(۴) تغییر عادت‌های حیوانات امکان ندارد.

۳۵ ۳ منظور اصلی از متن چیست؟

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) روش پرورش سگ گیاه‌خوار.

(۲) سازگاری با محیط و مشکل آن.

(۳) راه‌های تغییر ویژگی‌های حیوان.

(۴) چگونگی روبه‌رو شدن با سختی‌های زندگی.

۲) أعتذرتُ: فعل مضارع معلوم و فاعل آن ضمیر مستتر «أنا» / أعطيتُ: فعل ماضی معلوم و فاعل آن ضمیر بارز «تُ»
ترجمه: از تو عذرخواهی می‌کنم، به تو سیصد و سی دادم.
۳) آفتنوا: فعل ماضی معلوم / اجتنبوا: فعل امر معلوم و فاعل آن‌ها ضمیر بارز «واو» است.

ترجمه: «ای کسانی که ایمان آوردید از بسیاری از گمان‌ها دوری کنید.»

۴۳) ۲) «کتبُ» نائب فاعل و جمع مکسر غیرعاقل می‌باشد پس فعل مجهول برای آن به صورت «أَلْفَتْ» صحیح است.
ترجمه: کتاب‌های جدیدی در مورد آموزش زبان عربی تألیف شد.

۴۴) ۲) «أُسِّت» در این گزینه، مجهول است و فاعل ندارد.
ترجمه: این کتابخانه عمومی در قرن بیستم تأسیس شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) شَجَّ (فاعل: اسم ظاهر «المدیر»): تشویق کرد

۳) أعطی (فاعل: ضمیر مستتر «هو»): عطا کرد / هَدَى (فاعل: ضمیر مستتر «هو»): هدایت کرد

۴) أسَّكِن (فاعل: ضمیر «أنت» مستتر): ساکن شو. در این جا «أنت» برای تأکید آمده، در این صیغه، فاعل همیشه ضمیر مستتر است.

۴۵) ۱) «هذان الکتبان» بر مثنای مذکر دلالت دارد و فعل مجهول برای جای خالی همان صیغه مثنای مذکر است.
ترجمه: این دو نویسنده به زیادی تألیفات ادبی شناخته شده‌اند.

۴۶) ۲) «إن» از حروف مشبهة بالفعل است.

دقت کنید: در گزینه (۱)، «أن» جزء حروف ناصبه است.

بررسی گزینه‌ها: ۴۷) ۳

۱) «لا» ← نافية [لا أخاف: نمی‌ترسم]

۲) «لا» ← نافية [لا يضمُّ: دربر نمی‌گیرد]

۳) «لا» ← نفی جنس [لا شك فيه: در آن هیچ شک نیست]

۴) «لا» ← نافية [ليكيلا تحزنوا = ليكي + لا + تحزنوا: تا اندوهگین نشوید]

۴۸) ۱) اسمی که پس از لای نفی جنس می‌آید، نه «ال» می‌گیرد، نه تنوین می‌پذیرد و نه به ضمیری متصل می‌شود و نه آن اسم از لای نفی جنس فاصله می‌گیرد، بنابراین فقط گزینه (۱) صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) بعد از «لا» اسمی «ال» دار آمده که نادرست است.

۳) «أحد» که اسم لای نفی جنس است، از «لای نفی جنس» فاصله گرفته و میان آن‌ها «هناك» آمده که نادرست است.

۴۹) ۳) «تلاحظُ»: ملاحظه می‌شود «فعل مضارع مجهول و صیغه مفرد مؤنث غایب و ثلاثی مزید از باب «مفاعلة» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) الفعل المعلوم ← الفعل المجهول

۲) فعل ماضی ← فعل أمر / مجرد ثلاثی ← مزید ثلاثی

۴) متکلم وحده ← للغائب

۵۰) ۲) «أن» که هیچ وقت ابتدای عبارت نمی‌آید [رد گزینه ۳]، بعد از «ان»، اسم «الفلاحین» آمده، پس قطعاً «إن» شرطیه هم در ابتدای عبارت نداریم. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)].

دقت کنید: چون بعد از «ان» دوم فعل مضارع داریم، پس قطعاً دومی «أن» ناصبه است.

۳۶) ۳) [گزینه] درست را مشخص کن:

«سگ گیاه‌خوار همان سگی است که .....»
ترجمه گزینه‌ها:

۱) گیاهان و گوشت‌ها را می‌خورد.

۲) تنها عادت‌های غذایی‌اش تغییر می‌کند.

۳) بسیاری از عادت‌های غذایی‌اش تغییر کرده است.

۴) حیوانی دیگر شده است که شبیه بقیه سگ‌هاست.

۳۷) ۴) حرکت گذاری کامل عبارت: «ولکن أذكر العلماء أخيراً أنَّ

الكلب إذا اشتدَّ به الجوع و لم يجد طعامه المحبوب ...»

گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۰ - ۳۸):

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

۱) لازم ← متعدّد

۳) مجرد ثلاثی ← مزید ثلاثی / مبني للمجهول ← مبني للمعلوم / نائب فاعله ← فاعله

۴) تعفیل ← إفعال / معرب ← مبني / ضمير مستتر ← الاسم الظاهر

دلایل رد سایر گزینه‌ها:

۲) مبني للمجهول ← مبني للمعلوم / مبني ← معرب / نائب فاعله الاسم الظاهر ← فاعله ضمير «هو» المستتر

۳) مزید ثلاثی ← مجرد ثلاثی

۴) متعدّد ← لازم / الكلْب ← ضمير «هو» المستتر

۴۰) ۳) «تناول» ← اسم - مفرد - مصدر (تفاعل) - مذكر - معرفة - معرب است و محل اعرابی آن مجرور به حرف جرّ است.

گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۱):

۴۱) ۲) نکته: فعل مجهول ماضی بر وزن «فعل» و مضارع بر وزن «يُفعل» می‌آید.

با توجه به حرکت‌گذاری فعل‌ها، به سادگی می‌توانیم فعل‌های مجهول را در عبارت‌ها تشخیص دهیم. فعل «تفرّجُ» در گزینه (۲) معلوم است چون عین‌الفعل در مضارع مجهول باید فتحه (ت) داشته باشد. (تفرّجُ: ترشح می‌کند) ترجمه: در زبان گربه غده‌هایی است که مایع پاک‌کننده‌ای را ترشح می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قرئ: فعل ماضی مجهول و نائب فاعل (کلمه‌ای که مرفوع است و پس از فعل مجهول می‌آید و گاهی ضمیر بارز یا مستتر است). آن «القرآن» است. / ترخّمون: فعل مضارع مجهول و نائب فاعل آن ضمیر بارز «واو» است.

ترجمه: «هنگامی که قرآن خوانده شود، پس به آن گوش فرا دهید و ساکت شوید، شاید شما مورد رحمت قرار گیرید.»

۳) نقلتُ: فعل ماضی مجهول و نائب فاعل آن «هذه» است.

ترجمه: این مقاله‌ها از طریق اینترنت، صبح انتقال داده شده‌اند.

۴) تُستخدَمُ: فعل مضارع مجهول و نائب فاعل آن «أجهزة» است.

ترجمه: برای تهیه این غذاها، دستگاه‌های بسیاری به کار گرفته می‌شوند.

۴۲) ۴) «تُفسَلُ» بر وزن «تُفعلُ» فعل مضارع مجهول است و فاعل آن محذوف است، «ملايش» نائب فاعل است.

ترجمه: لباس‌های ورزش پیش از شروع مسابقه‌ها شسته می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) لا تلمزوا / لا تناجزوا: فعل مضارع نهي معلوم هستند و فاعل آن‌ها ضمیر بارز واو است.

ترجمه: «از خودتان عیب‌جویی نکنید و به یک‌دیگر لقب‌های زشت ندهید.»

دین و زندگی

۵۱ (۳) از امیرالمؤمنین (ع) پرسیدند: «زیرک‌ترین انسان کیست؟»

فرمود: «کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد.»

قرآن کریم، پیامبر (ص) را به عنوان الگو معرفی می‌کند و می‌فرماید: «رسول خدا (ص) برای شما نیکوترین اسوه است.»

۵۲ (۱) دومین گام در مسیر بندگی خداوند «عهد بستن با خدا» است.

در این راستا، وقتی خدا از ما راضی و خشنود خواهد بود که ما در مسیر سعادت و خوشبختی خود گام برداریم و آن‌گاه از ما ناخشنود خواهد بود که به خود ظلم کنیم و در مسیر هلاکت خود قدم برداریم.

۵۳ (۲) برای عهد بستن با خدا، بهترین زمان‌ها را باید انتخاب کنیم.

بعد از نماز، شب‌های قدر و شب یا روز جمعه زمان‌های خوبی برای عهد بستن با خدا هستند و بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکرگزار او باشیم زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

۵۴ (۳) کسی که راه سعادت را که همان بندگی خداست، شناخته و

می‌خواهد در این مسیر قدم بگذارد، با خدای خود پیمان می‌بندد که آن‌چه او برای رسیدن به این هدف مشخص کرده، انجام دهد.

امام علی (ع) می‌فرماید: «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم‌گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.» و این روایت اشاره به «مراقبت» دارد که از جمله اقدامات برای گام گذاشتن در مسیر بندگی و اطاعت خداست.

۵۵ (۴) سرنوشت ابدی انسان‌ها براساس رفتار آنان در دنیا تعیین

می‌شود. از این‌رو لازم است برای سفر به آخرت آماده شویم و قدم در مسیری بگذاریم که موفقیت آن حتمی باشد.

هر قدر عزم قوی‌تر باشد، رسیدن به هدف آسان‌تر است. استواری بر هدف، شکیبایی و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به آن هدف، از آثار عزم قوی است.

۵۶ (۴) اسوه بودن مربوط به اموری که به طور طبیعی یا با تحولات

صنعتی تغییر می‌کنند، نیست؛ بلکه اسوه بودن مربوط به اموری است که همواره برای بشر خوب و باارزش بوده‌اند و با گذشت زمان حتی درک بهتری از آن‌ها به دست آمده است.

۵۷ (۲) یکی از اوصافی که خداوند متعال در قرآن کریم برای حضرت

یوسف (ع) بیان کرده، داشتن اخلاص و رسیدن به مقام مخلصین است (به فتح لام). حضرت یوسف (ع) زندان و حبس (السجن) را به گناهی که او را به آن دعوت کردند، ترجیح داد و گفت: «رَبِّ السَّجْنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ»

۵۸ (۱) خداوند پروردگار عالم است (ربوبیت). آفریدگار جهان خلقت

است (خالقیت). همه‌ی جهان خلقت برای اوست (مالکیت).

۵۹ (۴) آیه‌ی شریفه‌ی «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» مؤید این

موضوع است که خداوند نور هستی است و تمام موجودات، وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار می‌شوند (منشأ وجود تمام مخلوقات، خداوند است). به همین جهت هر چیزی در این جهان در حدّ خودش،

تجلی‌بخش خداوند محسوب می‌شود. آیه‌ی مذکور از جهت این‌که جهان هستی جلوه‌ی خداوند می‌باشد و خداوند در جهان مشهود است، با این حدیث

امام علی (ع) «مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ، وَبَعْدَهُ، وَمَعَهُ» هم‌آوایی دارد.

۶۰ (۲) آیه‌ی شریفه‌ی «يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ...» بیانگر درک نیازمندی به خدای بی‌نیاز است که ثمره‌ی آن درخواست عاجزانه‌ی انسان از خداوند برای واگذار نکردن او به خودش است. همین مفهوم در دعای رسول خدا (ص) به صورت «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي...» مذکور است و مفهوم آیه، نیاز دائمی و لحظه به لحظه و آن به آن، به خداوند است.

۶۱ (۴) توحید، روح زندگی دینی و شرک، روح زندگی ضد دینی است. شرک در عبارت شریفه‌ی «أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ» مذکور است و توحید در آیه‌ی «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ».

دقت کنید: عبارت «يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ» به عبادت خدا به طور یک‌جانبه اشاره کرده است و مستقیماً نمی‌توان شرک را از این بخش آیه، برداشت نمود.

۶۲ (۲) کسی که برای آموختن نزد معلم می‌رود یا برای درمان به پزشک مراجعه می‌کند، نه تنها معلم و پزشک را شریک خداوند قرار نداده، بلکه به قانون الهی (رابطه‌ی علی و معلولی) عمل کرده است. اگر شفابخشی پیامبر (ص) را صرفاً از خدا و انجام آن را با درخواست اولیاء از خداوند و به اذن او بدانیم، عین توحید در ربوبیت است.

۶۳ (۱) یکی از راه‌های تقویت اخلاص، راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از اوست. نیایش و عرض نیاز به پیشگاه خداوند و یاری جستن از او برای رسیدن به اخلاص، غفلت را کم می‌کند (کاستی)، محبت او را در قلب تقویت می‌کند و انسان را از کمک‌های الهی بهره‌مند می‌نماید.

۶۴ (۴) مصراع «پاسبان حرم دل شده‌ام شب همه شب» بیانگر اخلاص در دل و مصراع «تا در این پرده جز اندیشه‌ی او نگذارم» بیانگر اخلاص در اندیشه است. اگر عمل برای رضای خدا باشد، حُسن فاعلی محقق شده است و اگر عمل، همان‌گونه باشد که خدا دستور داده است، حُسن فعلی جلوه کرده است.

۶۵ (۲) بیت مذکور با آیه‌ی شریفه‌ی «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» ارتباط مفهومی دارد؛ زیرا خداوند نور آسمان‌ها و زمین است و هر چیزی نشانگر اوست و این شعر مربوط به «افزایش معرفت نسبت به خداوند» از راه‌های تقویت اخلاص است.

۶۶ (۴) هر سبکی از زندگی، ریشه در اندیشه‌های خاصی دارد و از جهان‌بینی و ویژه‌ی سرچشمه می‌گیرد. شناخت آن ریشه‌ها به تصمیم‌گیری درست ما کمک فراوان می‌کند. «زندگی توحیدی» نیز شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در جهان‌بینی توحیدی دارد و طبق آیه‌ی شریفه‌ی «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» توحید عبادی میوه و نتیجه‌ی توحید در ربوبیت است.

۶۷ (۳) امام صادق (ع) به یکی از مراتب بالای (اعلای) اخلاص چنین اشاره می‌کند: «عمل خالص آن عملی است که دوست نداری کسی جز خداوند به خاطر آن کار، تو را ستایش و تمجید کند.» در اسلام، اخلاص شرط قبولی تمامی اعمالی است که فرد به درگاه خداوند متعال عرضه می‌کند.

۶۸ (۲) از پادشاه‌های توصیف‌ناپذیر اخلاص، دیدار محبوب حقیقی و تقرب به پیشگاه کسی است که بنا به تعبیر امیر مؤمنان، «نهایت آرزوی عارفان، دوست دل‌های صادقان، ولی مؤمنان و معبود عالمیان است.» کافی است به زندگی زیبای معصومین (ع) نظری بیفکنیم و ببینیم که چگونه از راه بندگی خالصانه‌ی خدا، این همه خوبی و زیبایی و آن مقام قرب و نزدیکی به محبوب را به دست آورده‌اند.

۶۹ (۱) با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی «أَلَمْ يَعِدْ إِلَيْكُم يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ» عهد و پیمانی که خداوند از انسان گرفته این است که شیطان را عبادت نکنید: «أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ» زیرا او دشمنی آشکار است: «إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ».

۷۷ ۴ داوطلبانی که در آزمون کتبی موفق باشند، برای مصاحبه دعوت خواهند شد، درست است؟

توضیح: چون که در جمله‌ی اصلی، فعل وجهی "will" را داریم، در پرسش کوتاه تأییدی از خود این فعل استفاده می‌شود.

دقت کنید: از آن‌جا که فعل در جمله‌ی اصلی به صورت مثبت به کار رفته است، در پرسش کوتاه تأییدی به فعل منفی نیاز است.

۷۸ ۴ تو و برادرت باید حوصله کنید تا خودتان را برای سفر طولانی که ماه بعد آغاز خواهد شد، آماده کنید.

توضیح: صرف‌نظر از این‌که کدام‌یک از ضمایر مدنظر برای جای خالی اول را انتخاب کنیم، فاعل دوم شخص جمع خواهد بود و در جایگاه ضمیر انعکاسی نیز برای جای خالی دوم به ضمیر دوم شخص جمع (yourselves) نیاز خواهیم داشت.

۷۹ ۲ وقتی تیم حریف وارد استادیوم شد، بازیکنان تیم قرمز در زمین گرم می‌کردند.

توضیح: در صورتی‌که در گذشته عملی طولانی در حال وقوع بوده باشد و در این حین عمل دیگری انجام شود، برای عمل طولانی‌تر از زمان گذشته‌ی استمراری (در این تست "were warming up") و برای عمل کوتاه‌تر از زمان گذشته‌ی ساده (در این‌جا "arrived") استفاده می‌شود.

۸۰ ۴ اگر باورهای پدربزرگ و مادربزرگ‌هایمان را با باورهای نوه‌هایمان مقایسه کنیم، تفاوت‌ها به وضوح کاملاً قابل توجه هستند.

(۱) قدر ... را دانستن؛ قدردانی کردن از

(۲) احترام گذاشتن به

(۳) وقف کردن؛ به ... اختصاص دادن

(۴) مقایسه کردن، سنجیدن با

۸۱ ۴ کار کردن در حوزه‌ی کامپیوتر مستلزم ارتقاء بخشیدن پیوسته‌ی مهارت‌ها و معلومات است.

(۱) ارزش (۲) عامل، فاکتور

(۳) ترم؛ اصطلاح (۴) مهارت

۸۲ ۳ برنامه‌ی بازیابی این‌جا با جمع‌آوری خانه به خانه‌ی پلاستیک‌ها، قوطی‌ها، بطری‌ها و کاغذ، کاملاً خوب است.

(۱) توسعه؛ پیشرفت (۲) تولید؛ نسل

(۳) جمع‌آوری؛ کلکسیون (۴) آزمایش

۸۳ ۱ [نسخه‌ی] اصلی و کپی به راحتی قابل تشخیص هستند چون‌که یکی بسیار واضح‌تر از دیگری است.

(۱) قابل تشخیص، تشخیص‌دانی (۲) تکرار شده

(۳) متعهد، دلسوز (۴) جداسدنی؛ پاک‌شدنی

۸۴ ۴ یک ضرب‌المثل دانمارکی هست که بیان می‌کند که کسی که از سؤال پرسیدن می‌ترسد از یادگیری خجالت می‌کشد.

(۱) درگیر در، گرفتار در (۲) مورد احترام توسط

(۳) مرکب از (۴) خجالت‌زده از، شرمند از

۷۰ ۳ آیه‌ی «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ...»

خطاب به مؤمنان است و در ادامه علت دشمنی آنان با خدا این‌گونه ذکر شده است: «وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ: حال آن‌که آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند» یعنی کفر ورزیدن به دینی که خداوند فرستاده است، علت دشمن بودن آنان با خداوند است.

۷۱ ۴ توکل در جایی درست است که انسان مسئولیت و وظیفه‌ی خود را به خوبی انجام دهد، یعنی: ۱- فکر و اندیشه‌ی خود را به کار گیرد، ۲- با دیگران مشورت کند، ۳- بهترین راه ممکن را انتخاب نماید، ۴- با عزم و اراده‌ی محکم برای رسیدن به مقصود تلاش کند، ۵- در این صورت است که می‌توان بر خدا توکل کرد زیرا توکل، جانشین تنبلی و ندانم‌کاری افراد نیست.

۷۲ ۳ توکل کننده‌ای که اهل معرفت باشد، می‌داند که انسان باید در راستای راهیابی به نیازها و خواسته‌هایش، از ابزار و اسباب بهره جوید زیرا این ابزار و اسباب، بنابر حکمت و علم الهی قرار داده شده و بی‌توجهی به آن‌ها، بی‌توجهی به حکمت و علم الهی است.

پیامبر اکرم (ص) به مردمی برخورد کرد که اهل کار و فعالیت نبودند. از آنان پرسید: «شما چگونه مردمی هستید؟» گفتند: «ما توکل‌کنندگان بر خدا هستیم.» فرمود: «نه، بلکه شما سربار دیگران هستید.»

۷۳ ۳ این سخن امام صادق (ع) که می‌فرماید: «خداوند به داود (ع) وحی کرد هر بنده‌ای از بندگانش ...» اشاره به شرایط توکل حقیقی دارد.

۷۴ ۱ - فرشتگان به جهنمیان می‌گویند: «مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟»

- شیطان خطاب به دوزخیان می‌گوید: «خدا به شما وعده‌ی راست داد و من به شما وعده‌ی دروغ دادم ...»

- پاسخ قطعی خداوند به جهنمیان این است که «آیا در دنیا به اندازه‌ی کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟ ما می‌دانیم اگر به دنیا بازگردید، همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.»

۷۵ ۲ از جهنم ناله‌ی حسرت دوزخیان بلند می‌شود و می‌گویند: «ما در دنیا نماز نمی‌خواندیم و از محرومان دستگیری نمی‌کردیم، همراه بدکاران در معصیت خدا فرو رفتیم و روز رستاخیز را تکذیب کردیم ... ای کاش فلان شخص را به عنوان دوست خود انتخاب نمی‌کردیم. او ما را از یاد خدا بازداشت. ای دریغ بر ما، به خاطر کوتاهی‌هایی که در دنیا کردیم!»

زبان انگلیسی

۷۶ ۴ فضاپیمای اوربون اولین فضاپیمای جدید ساخته‌شده توسط ناسا از زمان توسعه یافتن شاتل فضایی در دهه‌ی ۱۹۷۰ خواهد بود.

توضیح: فعل "develop" (توسعه دادن؛ شکل دادن) در این‌جا جزء افعال متعدی است و به مفعول نیاز دارد.

با توجه به این‌که مفعول این فعل (the space shuttle) پیش از خود فعل قرار دارد، این فعل را به صورت مجهول (to be + p.p.) نیاز داریم و پاسخ تست در بین گزینه‌های (۱)، (۲) یا (۴) خواهد بود.

دقت کنید: از آن‌جا که این فعل مجهول در زمان مشخصی از گذشته (دهه‌ی ۱۹۷۰) انجام شده و به اتمام رسیده است، آن را در زمان گذشته‌ی ساده نیاز داریم و در نتیجه گزینه‌ی (۴) پاسخ صحیح است.

۹۲ ۴

توضیح: اصلی‌ترین کاربرد زمان حال کامل (have / has + p.p.) بیان عملی است که از گذشته تاکنون به صورت پیوسته یا متناوب انجام شده است.

بنیان‌گذار مایکروسافت، بیل گیتس گفت که او قصد داشت تا تقریباً تمام ثروت عظیم خودش را، عمدتاً برای آرمان سلامت جهانی، در طول دوره‌ی حیاتش ببخشد. این پروژه، طبق [گزارش مجله فوربس، با ارزش تخمینی بیش از ۴۰ میلیارد دلار، شاهکار کوچکی برای گیتس نخواهد بود. گیتس که تاکنون برای بنیاد بیل و ملیندا گیتس ۲۴ میلیارد دلار در نظر گرفته است تا به مسائل بهداشت جهانی بپردازد، گفت که در نهایت تمام ثروتش به جز «چند درصدی که برای بچه‌ها

[یش] باقی خواهد ماند»، در جهت این آرمان صرف خواهد شد. با این حساب چه چیزی باعث شده است [که] دومین مرد ثروتمند جهان تمام دارایی خود را به این شدت به سوی یک مصلحت [این چینی] هدایت کند؟ گیتس معتقد است که «برابری فرصت» که آمریکایی‌ها این قدر به آن افتخار می‌کنند، باید به دیگر کشورها در سرتاسر جهان گسترش یابد. او می‌گوید: «بهبود سلامت ملت‌ها به عنوان یک روش ضروری ثابت شده است تا به کشورهای فقیر کمک کند تا از لحاظ مالی موفق باشند.» گیتس گفت: «مرزهای ملی، نابرابری را امکان‌پذیر می‌کند، ما همه نیازمند کسب نگرش جهانی تری هستیم به جای آن‌که فقط بگوییم کشور من عملکرد خوبی دارد. ما باید این مسائل مربوط به سلامت را بهبود ببخشیم، با علم به این‌که چه منابع محدودی به آن‌ها اختصاص می‌یابد.»

گیتس گفت که هر دو والدینش در کودکی برای او الگو بودند. پدرش، ویلیام اچ. گیتس رئیس [بنیاد] برنامه‌ریزی والدین محلی بود و مادرش، ماری، برای [کار کردن در سازمان] یونایتد وی داوطلب شد. گیتس در حالی که ثروتش را جمع می‌کرد، می‌دانست در نهایت می‌خواهد [آن را به جامعه] برگرداند، اما او انتظار نداشت [که] تا زمانی که حدود ۶۰ ساله شود، خودش را به طور کامل وقف یک پروژه کند. با وجود این، گیتس ۴۷ ساله، شروع به سؤال کردن در مورد توانایی‌اش برای آن مقدار صبر کردن نمود. گیتس گفت: «به نظر می‌رسید فوریت زمان واقعی بود. من، شروع به فکر کردن کردم [در این مورد که] چند زندگی را می‌توانم تا آن زمان نجات دهم؟»

۹۳ ۲

بیل گیتس ثروت فراوانش را خواهد بخشید تا .....

- (۱) مردم در آفریقا را که از بیماری‌های مرگبار رنج می‌برند، نجات دهد
- (۲) سلامت مردم را در سرتاسر جهان بهبود ببخشد
- (۳) از گذاشتن پول خیلی زیاد برای بچه‌هایش اجتناب کند
- (۴) دولت آمریکا را از زحمت مراقبت‌های درمانی خلاص کند

۹۴ ۳

بیل گیتس معتقد است که یک راه مهم کمک به کشورهای

فقیر برای پیشرفت کردن ..... است.

- (۱) تأسیس بنیادهای بیشتر برای آن‌ها
- (۲) کمک کردن به آن‌ها در مورد منابع طبیعی
- (۳) انجام تلاش بیشتر برای حل مسائل سلامتی آن‌ها
- (۴) کمک کردن به آن‌ها برای کسب دیدگاه جهانی‌تر

۹۵ ۱

می‌توان از متن متوجه شد که بیل گیتس فکر می‌کند .....

- (۱) آمریکایی باید به مردم در سایر کشورها توجه کنند
- (۲) آمریکایی باید با هم‌وطنان [خودشان] محترمانه‌تر برخورد کنند
- (۳) آمریکایی باید خودشان را وقف پروژه‌های به‌خصوصی کنند
- (۴) آمریکایی‌ها منابع کافی را برای کمک به کشورهای فقیر ندارند

۸۵ ۳ پژوهش نشان می‌دهد که یادگیرندگان موفق زبان افرادی

هستند که مایل هستند در [کاربرد] زبان خطر کنند.

(۱) بخشیده‌شده، عفو شده (۲) ذهنی؛ روحی

(۳) مایل، مشتاق (۴) پراثری

۸۶ ۲

جایزه‌ی نوبل سالانه به افرادی اعطا می‌شود که خدمات‌های

بسیار مهمی را به صلح جهانی، علوم، ادبیات و پزشکی کرده‌اند.

(۱) ارزش (۲) صلح؛ آرامش

(۳) شیء؛ هدف (۴) توجه، ملاحظه

۸۷ ۲

شما باید کمربند ایمنی خودتان را ببندید چون که قانون است،

ولی مهم‌تر این‌که می‌تواند جانتان را نجات دهد.

(۱) امیدوارانه؛ امیدوارم (که) (۲) مهم این‌که؛ اساساً

(۳) به کرات، بارها و بارها (۴) به صورت تصادفی

پرورش محصولات زراعی و پرورش حیوانات برای غذا در بین مهم‌ترین اقداماتی است که تاکنون بشریت انجام داده است. قبل از این‌که کشاورزی شروع شود، مردم با جمع‌آوری توت‌ها و سایر مواد گیاهی و شکار حیوانات وحشی غذای خودشان را تأمین می‌کردند. مردم چادر نشین بودند، آن‌ها مجبور بودند برای یافتن غذا جابه‌جا شوند. حدود ۱۲۰۰۰ سال پیش، در خاورمیانه، مردم پی بردند [که] می‌توانند محصولات غلات مانند گندم را پرورش دهند. این افراد اولین کشاورزان بودند. با شروع کشاورزی، مردم ساکن شدن در یک مکان را آغاز کردند. روستاها به شهرها و شهرهای بزرگ تبدیل شد. کشاورزان غذای کافی برای تأمین کردن جمعیت تولید کردند، بنابراین بعضی از افراد آزاد بودند تا دیگر شغل‌ها مانند بافندگی، ساخت سفال و ابزارها را انجام دهند. در طول قرن‌ها مردم روش‌های بسیار متفاوتی را برای تولید کردن محصولات بهتر امتحان کرده‌اند. در انقلاب کشاورزی در سده‌ی هجدهم، روش‌های علمی جدید به غلبه بر مشکل خشکسالی کمک کرد.

۸۸ ۲

توضیح: یکی از کاربردهای مصدر با "to" (مانند "to find" در این تست)

بیان هدف و مقصود از انجام فعل است.

دقت کنید: "food" (غذا) در این تست به مفهوم عام غذا اشاره دارد؛ بنابراین غیرقابل شمارش است و نمی‌توانیم آن را جمع بنسیم یا پیش از آن از حرف تعریف "a" استفاده کنیم.

۸۹ ۴

(۱) شناسایی کردن؛ شناختن

(۲) ترجیح دادن

(۳) اندازه‌گیری کردن، اندازه گرفتن

(۴) کشف کردن؛ پی بردن (به)

۹۰ ۱

توضیح: برای بیان نتیجه در بین دو بند جملات مرکب، از

"so" استفاده می‌شود.

۹۱ ۳

(۱) محصول کشاورزی

(۲) غذا

(۳) ابزار، وسیله (۴) مهارت

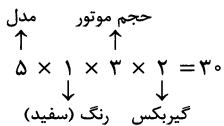
پاسخ دوازدهم انسانی

۱۰۰ ۴ در متن اطلاعات کافی هست تا به کدام یک از سؤالات زیر پاسخ دهد؟

- (۱) نام اولین تابلوی مونه چه بود؟
- (۲) کلود مونه چگونه تابلوهایش را امضا می کرد؟
- (۳) رنگ محبوب کلود مونه چه بود؟
- (۴) سبک هنری کلود مونه چه بود؟

ریاضیات

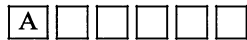
۱۰۱ ۱ چون رنگ مشخص شده است، پس ۱ حالت برای رنگ در نظر می گیریم و طبق اصل ضرب خواهیم داشت:

۱۰۲ ۳ گلی ر

کلمه ی «گلی» را نگه داشته، پس به همراه ۶ حرف «نیلوفر»، ۷ شیء داریم و تعداد جایگشت های این ۷ شیء برابر است با:

$$7! = 7 \times 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 5040$$

حرف A را در ابتدا قرار می دهیم (۱ حالت). حال ۵ حرف H, M, T, A و B باقی می ماند که تعداد جایگشت های آن ها ۵! است و طبق اصل ضرب داریم:

$$1 \times 5! = 1 \times 120 = 120$$

۱۰۴ ۴

$$\binom{n}{2} = 15 \Rightarrow \frac{n!}{(n-2)!2!} = 15 \Rightarrow \frac{n(n-1)(n-2)!}{(n-2)! \times 2} = 15$$

$$n(n-1) = 30 \Rightarrow n^2 - n - 30 = 0 \Rightarrow (n-6)(n+5) = 0$$

$$\begin{cases} n-6=0 \Rightarrow n=6 \\ n+5=0 \Rightarrow n=-5 \end{cases} \text{ غرق}$$

$$C_3^n = \frac{n!}{3!(n-3)!} = \frac{6!}{3! \times 3!} = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3! \times 3 \times 2 \times 1} = 20$$

۱۰۵ ۲ حداقل ۲ کارگردان انتخاب شوند به معنای آن است که ما باید ۲ حالت در نظر بگیریم:

حالت اول: ۲ کارگردان و ۱ نفر از بقیه ی افراد (۳ فیلم بردار و ۴ بازیگر که مجموعاً ۷ نفر خواهند بود).

$$\binom{5}{2} \times \binom{7}{1} = \frac{5!}{2!3!} \times 7 = \frac{5 \times 4 \times 3!}{2! \times 3!} \times 7 = 10 \times 7 = 70$$

حالت دوم: هر سه عضو کمیته، کارگردان باشند:

$$\binom{5}{3} = \frac{5!}{2!3!} = \frac{5 \times 4 \times 3!}{2! \times 3!} = 10$$

با توجه به این که حالت اول یا حالت دوم رخ می دهد، طبق اصل جمع داریم:

$$70 + 10 = 80$$

۱۰۶ ۳ برای رسم مثلث به ۳ نقطه نیاز داریم، پس باید ۳ نقطه از بین ۸ نقطه انتخاب کنیم:

$$\binom{8}{3} = \frac{8!}{5!3!} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5! \times 3 \times 2 \times 1} = 56$$

توجه کنید که ترتیب انتخاب نقاط مهم نیست. یعنی مثلاً مثلث ABC با مثلث CBA فرقی ندارند.

۹۶ ۴ بیل گیتس به دلیل ..... ثروت فراوانش را زودتر از آن چه توقع داشت، بخشید.

- (۱) وضعیت سلامتی رو به ضعیف شدن خودش
- (۲) توصیه های والدینش
- (۳) موفقیت بزرگش در تجارت
- (۴) نگرانی هایش برای رنج بردن مردم

بسیاری از نقاشان برای زمانی محبوب هستند. تعدادی هنر را برای همیشه تغییر می دهند. در اواسط سده ی نوزدهم، کلود مونه به خلق سبک کاملاً جدیدی از نقاشی به نام امپرسیونیسم کمک کرد. این سبک [هنوز] محبوب باقی مانده است، نه تنها در زمان حیاتش، بلکه حتی امروزه. او و دوستانش در جنبش امپرسیونیسم، خودش، اغلب استودیوهای خفه را که نقاشان سنتی در آن کار می کردند، ترک می کردند و بیرون نزدیک به سوزه هایی که برایشان جالب بود، نقاشی می کردند. آن ها حتی در شرایط بارانی یا بادی [هم] نقاشی می کردند. مونه به طور خاص علاقه مند به نقاشی از آب، قایق، اقیانوس، دریاچه و برکه ها بود. او یک قایق را به عنوان یک استودیوی شناور مجهز کرد و در حالی که از سوزه هایی که برایش جذاب بودند، نقاشی می کشید در امتداد رودها قایقرانی می کرد. او از نشان دادن شیوهایی که رنگ ها در آب انعکاس می یابند و چگونگی تأثیر گذاشتن آب بر ابرها و آسمان لذت می برد.

بسیاری از تابلوهای او مردم را در حال لذت بردن از باغ ها نشان می دهند. در یک منظره، او چهار زن جوان را در یک باغ به تصویر کشید. او از مدل مورد علاقه اش، کامیل، برای هر چهار دختر استفاده کرد. او بعدها با وی ازدواج کرد. او دوست داشت از موضوعات یکسانی، مانند کلیسا یا یک منظره ی روستایی در ساعت های مختلف روز نقاشی بکشد. نام سبک نقاشی اش از یکی از آثارش به نام امپرسیون: طلوع آفتاب آمده است. در طول زمان، عاشقان هنر یاد گرفتند از این سبک هنری جدید لذت ببرند. بسیاری از مردم از مونه و دوستانش تابلو خریدند. مونه سال های آخر عمرش را به نقاشی مناظری از باغ آبی [خانه اش] گذراند. او در سن هشتاد و شش سالگی در گذشت. او حرفه ای طولانی به عنوان یک هنرمند محبوب و موفق داشت.

۹۷ ۲ نام جنبش هنری امپرسیونیسم از کجا آمد؟

- (۱) یک نقاش در قرن هفدهم
- (۲) یکی از تابلوهای مونه
- (۳) نوعی رنگ مورد استفاده در زمان های قدیم
- (۴) قایقی که به عنوان استودیو استفاده می شد

۹۸ ۴ کلمه ی "stuffy" (آناق و غیره [خفه، گرفته] در پاراگراف

اول نزدیک ترین معنی را به "closed-up" دارد.

- (۱) تازه: [آب] شیرین
- (۲) خوش هوا، هواخور
- (۳) باز
- (۴) بسته

۹۹ ۴ کدام یک از این مناظر برای مونه خوشایند نبود؟

- (۱) رودخانه ای که نور آفتاب را منعکس می کند
- (۲) یک باغ وقتی که باران می بارد
- (۳) یک مهمانی فضای باز از کودکان کوچک
- (۴) زیبایی های یک اتاق خواب تاریک

۱۱۲ ۲

تعداد اعضای فضای نمونه‌ای: $n(S) = C_3^{17} = \binom{17}{3} = \frac{17!}{14!3!}$

$= \frac{17 \times 16 \times 15 \times 14!}{14! \times 3 \times 2 \times 1} = 680$

برای آن که تعداد سیب‌های سالم بیش‌تر از تعداد سیب‌های خراب باشد باید دو حالت زیر را در نظر گرفت:

حالت اول: ۲ سیب سالم و ۱ سیب خراب:

$\binom{12}{2} \binom{5}{1} = \frac{12!}{10!2!} \times 5 = \frac{12 \times 11 \times 10!}{10! \times 2} \times 5 = 66 \times 5 = 330$

حالت دوم: هر ۳ سیب سالم:

$\binom{12}{3} = \frac{12!}{9!3!} = \frac{12 \times 11 \times 10 \times 9!}{9! \times 3 \times 2 \times 1} = 220$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{330 + 220}{680} = \frac{550}{680} = \frac{55}{68}$

۱۱۳ ۳

تعداد اعضای فضای نمونه‌ای (انتخاب ۲ کارت از ۹ کارت): $n(S) = C_2^9$

$n(S) = \binom{9}{2} = \frac{9!}{7!2!} = \frac{9 \times 8 \times 7!}{7! \times 2} = 36$

در این ۹ کارت، ۴ کارت شامل اعداد زوج هستند، یعنی پیشامد مطلوب، انتخاب ۲ کارت از این ۴ کارت (زوج) است:

$n(A) = \binom{4}{2} = \frac{4!}{2!2!} = \frac{4 \times 3 \times 2!}{2! \times 2} = 6$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$

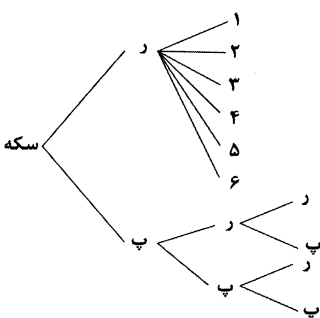
تعداد اعضای فضای نمونه‌ای یک خانواده‌ی چهار فرزندی

برابر $2^4 = 16$ است.

$A = \{(پ, د, د, د), (د, د, د, د), (د, د, پ, د), (د, د, د, پ)\}$

$\Rightarrow n(A) = 4$

$P(A) = \frac{4}{16} = \frac{1}{4}$

$S = \{(ر, ۱), (ر, ۲), (ر, ۳), (ر, ۴), (ر, ۵), (ر, ۶), (پ, پ, پ, پ), (پ, پ, پ, ر), (پ, پ, ر, پ), (پ, ر, پ, پ)\}$

بنابراین فضای نمونه‌ای این آزمایش، ۱۰ عضو دارد.

۱۱۶ ۳ سطح سواد (سیکل، دیپلم، فوق دیپلم، لیسانس و ...) متغیر

کیفی ترتیبی است.

نمره‌ی آزمون نیز از نوع کمی و مقیاس آن فاصله‌ای است.

۱۰۷ ۴

$n(S) = 6 \times 6 = 36$

حالت‌هایی که مجموع دو عدد تاس کم‌تر از ۱۱ شود زیاد است، بنابراین از پیشامد متمم استفاده می‌کنیم:

$A =$ پیشامد آن که مجموع برآمدها کم‌تر از ۱۱ شود.

$A' =$ پیشامد آن که مجموع برآمدها ۱۱ یا بیش‌تر شود.

$A' = \{(5, 6), (6, 5), (6, 6)\} \Rightarrow P(A') = \frac{3}{36} = \frac{1}{12}$

$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{1}{12} = \frac{11}{12}$

$n(S) = 5!$

تعداد کل حالات قرارگیری این ۵ نفر:

برادر ۲ — — — برادر ۱

دو برادر را یک شیء در نظر می‌گیریم (که البته ۲ جایگشت دارند) و ضمناً ۴ شیء داریم که جایگشت آن‌ها برابر ۴! است، یعنی $n(A) = 4! \times 2!$ پس:

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4! \times 2!}{5!} = \frac{4! \times 2 \times 1}{5 \times 4!} = \frac{2}{5} = 0.4$

۱۰۹ ۱

تعداد اعضای فضای نمونه‌ای (انتخاب ۳ مهره از ۱۳ مهره): $n(S) = C_3^{13}$

$n(S) = C_3^{13} = \binom{13}{3} = \frac{13!}{10!3!} = \frac{13 \times 12 \times 11 \times 10!}{10! \times 3 \times 2 \times 1} = 286$

پیشامد مطلوب آن است که مهره‌ها هم‌رنگ باشند، یعنی:

هر سه قرمز $\binom{6}{3}$ ، یا هر سه آبی $\binom{4}{3}$ ، یا هر سه سفید $\binom{3}{3}$

$\binom{6}{3} = \frac{6!}{3!3!} = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3! \times 3!} = 20$

$\binom{4}{3} = \frac{4!}{3!1!} = \frac{4 \times 3!}{3! \times 1} = 4$

$\binom{3}{3} = 1$

$n(A) = \binom{6}{3} + \binom{4}{3} + \binom{3}{3} = 20 + 4 + 1 = 25$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{25}{286}$

۱۱۰ ۴

احتمال به دنیا آمدن سه نفر در یک ماه مشخص (مثلاً

شهریور) برابر $\frac{1}{12^3}$ است و از آن‌جا که قرار است ماه تولد آن‌ها یکسان باشد،

نه فقط شهریور بلکه هر ماهی از سال پس:

$P(A) = 12 \times \frac{1}{12^3} = \frac{1}{12^2} = \frac{1}{144}$

۱۱۱ ۱

تعداد کل اعداد سه‌رقمی ساخته‌شده با این ۵ رقم، برابر است

$n(S) = 5 \times 4 \times 3 = 60$

با:

پیشامد مطلوب آن است که آن عدد فرد باشد:

همه‌ی ارقام به‌جز ارقام فرد

$\boxed{4} \times \boxed{3} \times \boxed{3} \Rightarrow n(A) = 4 \times 3 \times 3$

همه‌ی ارقام به‌جز رقم ۲ کاررفته

در یکان و صدگان

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4 \times 3 \times 3}{60} = \frac{3}{5} = 0.6$

چارک اول یا میانه‌ی نیمه‌ی اول داده‌ها برابر $Q_1 = 5$ و چارک سوم یا میانه‌ی نیمه‌ی دوم داده‌ها برابر $Q_3 = 17$ است.

دامنه‌ی میان‌چارکی (IQR) برابر است با: $IQR = Q_3 - Q_1 = 17 - 5 = 12$

۲ ۱۲۲

تعداد داده‌ها $\times$ میانگین = مجموع داده‌ها $\Rightarrow$ مجموع داده‌ها = میانگین $\times$ تعداد داده‌ها

$$\bar{X}_A = 18/5 \Rightarrow \text{مجموع نمرات کلاس A} = 18/5 \times 12 = 222$$

$$\bar{X}_B = 17 \Rightarrow \text{مجموع نمرات کلاس B} = 17 \times 13 = 221$$

$$\bar{X} = \frac{222 + 221}{12 + 13} = \frac{443}{25} = 17.72$$

۱ ۱۲۳

می‌دانیم اگر داده‌ها را با عدد ثابتی جمع و تفریق یا در عدد

ثابتی ضرب و تقسیم کنیم، میانگین (و البته میانه و مد) نیز دقیقاً به همان

صورت تغییر می‌کنند: $\bar{X} \text{ جدید} = 43 \times 3 - 4 = 129 - 4 = 125$

$$\bar{X} \text{ جدید} - \bar{X} \text{ قدیم} = 125 - 43 = 82$$

۳ ۱۲۴

پس از حذف مد که عدد ۲۳ است، انحراف معیار را محاسبه می‌کنیم.

نکته: اگر عدد ثابتی را با داده‌ها جمع یا تفریق کنیم، انحراف معیار تغییر نمی‌کند.

برای راحتی کار از همه‌ی داده‌ها ۲۰ واحد کم می‌کنیم:

$$28, 27, 22, 29, 24 \xrightarrow{-20} 8, 7, 2, 9, 4$$

$$\bar{X} = \frac{8+7+2+9+4}{5} = \frac{30}{5} = 6$$

$$\sigma^2 = \frac{(8-6)^2 + (7-6)^2 + (2-6)^2 + (9-6)^2 + (4-6)^2}{5}$$

$$= \frac{4+1+16+9+4}{5} = \frac{34}{5} = 6.8 \Rightarrow \sigma = \sqrt{6.8} = 2.6$$

۲ ۱۲۶

$$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

$$f(2) = 2(2)|1-2| = 4|-1| = 4 \times 1 = 4$$

$$g(2) = 1$$

$$g(0) = 0 \text{ طبق تعریف تابع sign}$$

$$f(-1) = 2(-1)|1-(-1)| = -2|1+1| = -2|2| = -2 \times 2 = -4$$

$$A = \frac{\frac{1}{2}f(2)g(2)}{2g(0)+f(-1)} = \frac{\frac{1}{2}(4)(1)}{2(0)+(-4)} = \frac{2}{0-4} = -\frac{1}{2}$$

$f(x) = x$ تابع همانی است، پس ضابطه‌ی آن به صورت $f(x) = x$

بوده و در نتیجه باید ضریب x^2 برابر صفر و ضریب x برابر یک باشد:

$$f(x) = ax^2 + (2b-3)x$$

$$\xrightarrow{f(x)=x} \begin{cases} a=0 \\ 2b-3=1 \Rightarrow 2b=4 \Rightarrow b=2 \end{cases}$$

مقادیر a و b را در ضابطه‌ی تابع $g(x)$ قرار می‌دهیم:

$$g(x) = \left| \frac{x-0+4}{2} \right| = \left| \frac{x+4}{2} \right|$$

$$\left\{ \begin{array}{l} f(-6) = -6 \text{ (تابع } f \text{ همانی است.)} \\ g(-6) = \left| \frac{-6+4}{2} \right| = \left| \frac{-2}{2} \right| = |-1| = 1 \end{array} \right.$$

$$(f-2g)(-6) = f(-6) - 2g(-6) = -6 - 2 \times 1 = -6 - 2 = -8$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) به ترتیب کیفی اسمی و کمی فاصله‌ای

(۲) به ترتیب کیفی اسمی و کمی نسبتی

(۴) به ترتیب کیفی ترتیبی و کمی نسبتی

۱۱۷ ۴ متغیرهای کیفی معمولاً از نوع مشاهدات غیرعددی‌اند مانند

گروه خونی، مراحل رشد انسان (نوزادی، کودکی، نوجوانی و ...)

۱۱۸ ۳ چون واریانس داده‌ها برابر صفر است، پس همه‌ی داده‌ها با هم

برابرنند.

$$2a = \frac{a+b}{2} = b-2=4 \Rightarrow \begin{cases} 2a=4 \Rightarrow a=2 \\ b-2=4 \Rightarrow b=6 \end{cases}$$

مقادیر a و b را جایگزین می‌کنیم:

$$2, 2(2), 1, (6)+1, 4 \Rightarrow 2, 4, 1, 7, 4$$

$$4 = \text{داده با بیش‌ترین فراوانی} = \text{مد} \Rightarrow 1, 2, 4, 4, 7 \rightarrow \begin{cases} \text{مربع می‌کنیم.} \\ \text{داده‌ی وسط} = 4 \end{cases}$$

$$\text{مجموع مد و میانه} = 4+4=8$$

۱۱۹ ۴ اگر داده‌ها از منحنی نرمال پیروی کنند، در این صورت ۹۶

درصد داده‌ها در فاصله‌ی دو انحراف معیار از میانگین قرار دارند

$$(\bar{X}-2\sigma, \bar{X}+2\sigma), \text{ بنابراین داریم:}$$

$$(\bar{X}-2\sigma, \bar{X}+2\sigma) = (2, 18), \bar{X} = 10$$

$$(10-2\sigma, 10+2\sigma) = (2, 18) \Rightarrow \begin{cases} 10-2\sigma=2 \\ 10+2\sigma=18 \end{cases}$$

$$10-2\sigma=2 \Rightarrow 10-2=2\sigma \Rightarrow 8=2\sigma \Rightarrow \sigma=4$$

$$\text{واریانس} = \sigma^2 = (4)^2 = 16$$

۳ ۱۲۰

$$\bar{X}_W = \frac{W_1x_1 + W_2x_2 + \dots + W_nx_n}{W_1 + W_2 + \dots + W_n}$$

$$4/1 = \frac{2(2) + 3(4) + 2(2k-1) + 2(8)}{2+3+2+2}$$

$$\Rightarrow 4/1 = \frac{4+12+6k-3+16}{10} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 41 = 29+6k$$

$$\Rightarrow 41-29=6k \Rightarrow 12=6k \Rightarrow k = \frac{12}{6} = 2$$

داده‌ها	۲	۴	۳	۸
ضریب (وزن)	۲	۳	۳	۲

جایگذاری $\Rightarrow 2, 2, 3, 3, 3, 4, 4, 4, 8, 8$

۱۰ داده داریم که میانه برابر است با:

$$\frac{\text{داده‌ی ششم} + \text{داده‌ی پنجم}}{2} = \frac{3+4}{2} = 3.5$$

۱۲۱ ۲ مد داده‌ها داده‌ای است که بیش‌ترین فراوانی را دارد. چون

داده‌ها از کوچک به بزرگ مرتب شده‌اند و مد داده‌ها برابر ۱۰ می‌باشد، پس:

$$3a+1=10 \Rightarrow 3a=10-1 \Rightarrow 3a=9 \Rightarrow a = \frac{9}{3} = 3$$

$$\Rightarrow 6a-2=6(3)-2=18-2=16$$

داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$-a=3 \rightarrow 1, 2, 3, 5, 8, 10, 10, 12, 13, 16, 17, 20, 24, 26$$

نیمه‌ی اول داده‌ها

۱۲۸ ۲

نمودار تابع از دو نقطه‌ی $(-1, 3)$ و $(0, 0)$ می‌گذرد، پس ابتدا ضابطه‌ی تابع $\frac{g}{f}$ را پیدا می‌کنیم:

$$A(0, 0), B(-1, 3)$$

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{3 - 0}{-1 - 0} = \frac{3}{-1} = -3$$

$$y = mx + n \xrightarrow{(0, 0)} 0 = -3(0) + n \Rightarrow n = 0$$

$$y = mx + n \xrightarrow{\frac{m=-3}{n=0}} y = -3x \text{ یا } \frac{g}{f}(x) = -3x$$

$$\frac{g}{f}(x) = \frac{g(x)}{f(x)} \Rightarrow -3x = \frac{x^2}{f(x)} \Rightarrow f(x) = \frac{x^2}{-3x}$$

$$\Rightarrow f(x) = -\frac{x}{3}$$

۱۲۹ ۳

$$D_f = \{-3, 1, 2, 3\}$$

$$D_g = \{0, 2, 1, -3\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \{-3, 1, 2\}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = D_f \cap D_g - \{x | g(x) = 0\}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = \{-3, 1, 2\} - \{-3\} = \{1, 2\}$$

شامل دو عضو است.

۱۳۰ ۲

نقطه‌ی $(2, 12)$ متعلق به تابع $f \times g$ است، یعنی:

$$(f \times g)(2) = 12 \Rightarrow f(2) \times g(2) = 12 \Rightarrow -4 \times g(2) = 12$$

$$\Rightarrow g(2) = \frac{12}{-4} = -3$$

۱۳۱ ۱

$$f(x) = \frac{1}{3}x^2 - 1 \Rightarrow D_f = \mathbb{R}$$

$$g(x) = \frac{6x-3}{x+2} \Rightarrow D_g = \mathbb{R} - \{\text{ریشه‌ی مخرج}\} \Rightarrow D_g = \mathbb{R} - \{-2\}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = D_f \cap D_g - \{x | g(x) = 0\}$$

$$D_f \cap D_g = \mathbb{R} \cap (\mathbb{R} - \{-2\}) = \mathbb{R} - \{-2\}$$

$$g(x) = 0 \Rightarrow \frac{6x-3}{x+2} = 0 \xrightarrow{\text{کسری صفر است که صورتش صفر باشد.}} 6x-3=0$$

$$\Rightarrow 6x=3 \Rightarrow x = \frac{3}{6} = \frac{1}{2}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = (\mathbb{R} - \{-2\}) - \{\frac{1}{2}\} = \mathbb{R} - \{-2, \frac{1}{2}\}$$

دامنه‌ی فوق شامل اعداد -2 و $\frac{1}{2}$ نمی‌باشد که فقط -2 ، عدد صحیح است، یعنی دامنه‌ی $\frac{f}{g}$ شامل فقط یک عدد صحیح نیست.

۱۳۲ ۲

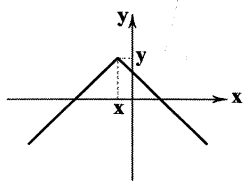
$$f = \{(1, 6), (3, 5), (4, 1)\}$$

$$g = \{(3, 4), (7, m), (1, n)\}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} (1, 6) \\ + \\ (1, n) \end{cases} \Rightarrow (1, 6+n), \begin{cases} (3, 5) \\ + \\ (3, 4) \end{cases} \Rightarrow (3, 5+4) = (3, 9)$$

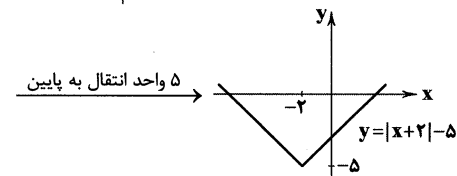
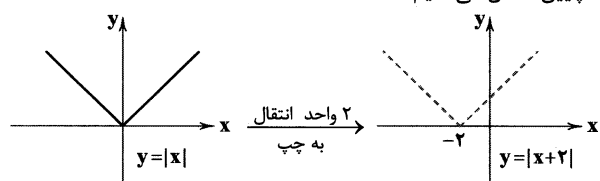
$$f+g = \{(1, 6+n), (3, 9)\}$$

چون تابع $f+g$ ثابت است، پس برد آن مجموعه‌ی تک‌عضوی $\{9\}$ باید باشد، یعنی $6+n=9 \Rightarrow n=9-6=3$

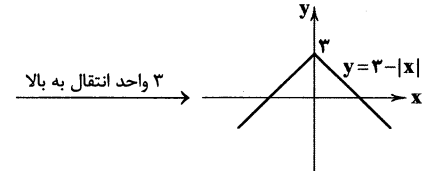
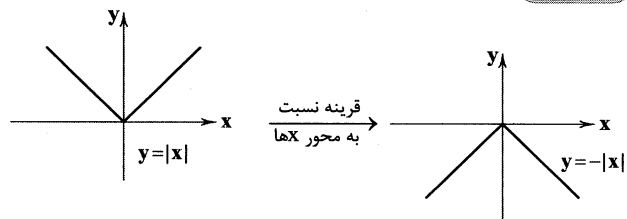

با توجه به شکل زیر، x یعنی ریشه‌ی عبارت داخل قدرمطلق باید عددی منفی باشد، یعنی گزینه‌های (۱) و (۳) نادرست هستند. ضمناً نمودار قدرمطلق پایه $(y=|x|)$ پس از انتقال به سمت چپ محور x ‌ها، به سمت بالا انتقال یافته است، پس عدد بعد از قدرمطلق باید مثبت باشد، یعنی گزینه‌ی (۴) صحیح باشد.

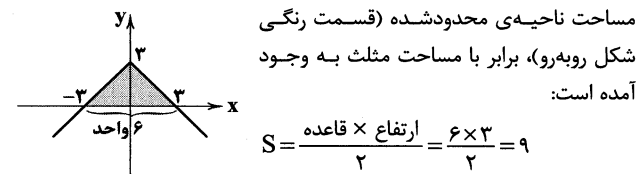
ریشه‌ی داخل قدرمطلق $x = -2$ است، زیرا $x+2=0 \Rightarrow x = -2$ پس نمودار $y=|x|$ را ابتدا دو واحد به سمت چپ انتقال می‌دهیم و چون عدد ثابت، -5 است، پس نمودار را 5 واحد به سمت پایین انتقال می‌دهیم:

$$y+|x|=3 \Rightarrow y = -|x|+3$$

برای تعیین نقاط تلاقی با محور x ‌ها، باید y را مساوی صفر قرار دهیم:

$$y = -|x| + 3 \Rightarrow 0 = -|x| + 3 \Rightarrow |x| = 3 \Rightarrow x = \pm 3$$

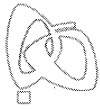
اقتصاد

۱۳۶ ۳ الف) مردم برای مصون ماندن از خطرهای احتمالی و

هم‌چنین رهایی یافتن از حمل مسکوکات در معاملات، پول‌های خود را به تجار یا صرافان معتبر می‌سپردند.

ب) طلا و نقره‌ای که نزد صرافان و بازرگانان بود، پشتوانه‌ی رسیدهایی بود که صرافان صادر می‌کردند.

ج) این صرافی‌های اولیه در اقتصاد اروپا، بانک نامیده می‌شد.

علوم و فنون ادبی

۱ ۱۴۶ در این گزینه به یکی از ویژگی‌های زبانی نثر دوره‌ی بیداری اشاره شده است.

۳ ۱۴۷ برخلاف آنچه در گزینه‌ی (۳) آمده، در دوره‌ی بازگشت نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد.

۱ ۱۴۸ روزنامه‌ی نسیم شمال را سید اشرف‌الدین در رشت منتشر می‌کرد.

۲ ۱۴۹ میرزا محمدصادق امیری فراهانی از جانب مظفرالدین شاه به «ادیب‌الممالک» ملقب شد.

۲ ۱۵۰ عبارت سؤال معرف «محمدتقی بهار» است.

۳ ۱۵۱ مدیر مجله‌ی بهار: میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی

۲ ۱۵۲ منشآت: قائم‌مقام فراهانی

۲ ۱۵۳

در	مان	د	ام	ک	از	ت	ش	کا	یت	گ	جا	ب	زم
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
هم	با	ت	گر	ز	دس	ت	ت	دا	رم	ش	کا	ب	تی
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
		مستفعلن		مفاعل		مستفعلن		فعل		مستفعلن		فعل	

(مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن)

۳ ۱۵۴

ز	غ	ز	بر	د	ل	ر	ش	چ	ت	ه	ک	گ	شا	دی
-	U	-	U	U	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-
ز	غ	ص	بر	س	ر	ک	و	چ	ر	ه	ک	ک	ش	دم
-	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	-	-
		مفاعلن		فعلاتن		مفاعلن		فعلاتن		مفاعلن		فعلاتن		

وزن سایر گزینه‌ها: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

۴ ۱۵۵ تقطیع بیت سؤال:

دب	د	م	چ	آ	چ	م	دل	ب	ی	ک	ت	دا	ری
-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-
جا	ب	ه	چ	ه	چ	نا	ز	گ	ه	ک	ت	دا	رد
-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-
		مفاعلن		فعلاتن		مفاعلن		فعلاتن		مفاعلن		فعلاتن	

تقطیع بیت گزینه‌ی (۴):

بل	ب	ل	ع	ش	ت	ع	خ	ه	ک	آ	خر
-	U	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-
با	غ	ش	و	س	ز	ش	خ	گ	ب	ب	ید
-	U	-	-	-	U	-	U	-	U	-	-
		مفاعلن		فعلاتن		مفاعلن		فعلاتن		مفاعلن	

۳ ۱۳۷ به دلیل این‌که افراد خود مبلغ چک را روی آن می‌نویسند، به آن «پول ثبتی یا تحریری» می‌گویند.

۱ ۱۳۸ الف) شتاب یا نرخ رشد افزایش قیمت‌ها، تورم می‌باشد. ب) وقتی افزایش قیمت‌ها بی‌رویه، پرنوسان و مداوم باشد، تورم زیان‌بار و بد خواهد بود.

ج) نابرابری عرضه و تقاضای کل در جامعه و یا افزایش پول در جامعه با افزایش تولید هماهنگ نباشد، باعث بروز تورم می‌شود.

۲ ۱۳۹

$$\text{تورم} = \frac{\text{سطح قیمت قبل} - \text{سطح قیمت جدید}}{\text{سطح قیمت قبل}}$$

$$A \text{ تورم فعلی} = \frac{1200 - 1000}{1000} \times 100 = 20\%$$

$$B \text{ تورم فعلی} = \frac{900 - 1000}{1000} \times 100 = -10\%$$

$$C \text{ تورم فعلی} = \frac{1400 - 1200}{1200} \times 100 = 16\frac{2}{3}\%$$

الف) هر سه کشور به نسبت سال قبل و تورم ۳۰٪ کاهش نرخ تورم داشته‌اند. ب) کشور A دارای تورم بیش‌تری نسبت به سایر کشورهاست.

$$-10 < 16\frac{2}{3} < 20$$

۳ ۱۴۰ مدیران مؤسسات با گذشت زمان متوجه شدند:

الف) در اغلب موارد صاحبان پول‌های فلسزی، تمامی پول‌های خود را از صندوق مؤسسه خارج نمی‌کنند.

ب) هم‌زمان با مراجعه‌ی تعدادی از افراد به مؤسسه برای دریافت پول خود، عده‌ای نیز برای واریز کردن پول به حسابشان مراجعه می‌کنند.

۱ ۱۴۱ بانک‌ها می‌باید ماهیتاً نهادی غیرانتفاعی و صرفاً با هدف ارائه‌ی خدمات به فعالان اقتصادی باشد و در هیچ جای دنیا اجازه‌ی فعالیت آزاد انتفاعی به بانک‌ها داده نمی‌شود.

۳ ۱۴۲ بررسی عبارت نادرست:

ج) بانک توسعه‌ای صندوقی عمدتاً دولتی است برای توسعه‌ی مناطق محروم و تأمین مالی طرح‌های عمرانی توسعه‌ای است.

۳ ۱۴۳ الف) به وجوهی که مردم به دلایل مختلف به بانک می‌سپارند، سپرده گفته می‌شود.

ب) به حسابی که پول مشتری برای مدتی تقریباً طولانی در آن نگهداری می‌شود و مشتری تا زمان سررسید، حق برداشت از آن را ندارد، سپرده‌ی مدت‌دار می‌گویند.

ج) حسابی که پول مشتری را برای مدتی نامعین در آن نگه می‌دارند و مشتری می‌تواند هر زمان با مراجعه به بانک، موجودی این حساب را دریافت کند، حساب پس‌انداز می‌باشد.

۱ ۱۴۴ الف و ب)

$$500 = \text{مدت‌دار} + \text{پس‌انداز} = \text{سپرده‌های غیردیداری}$$

$$200 = \text{مجموع حساب‌های دیداری}$$

$$455 = \text{پس‌انداز} + 200 \Rightarrow 455 = \text{پس‌انداز} + \text{حساب‌های دیداری}$$

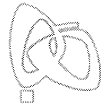
$$\Rightarrow \text{پس‌انداز} = 255$$

$$245 = \text{مدت‌دار} \Rightarrow 500 = \text{مدت‌دار} + 255 = \text{سپرده‌های غیردیداری}$$

۲ ۱۴۵ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ب) این تعریف مربوط به مسافات است.

د) این تعریف مربوط به جعاله است.

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) -UU-U--UU--U- (مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن)

(۲) -UU--UU--UU- (مفتعلن مفتعلن فاعلن)

(۳) -UU-U-U- (مفتعلن مفتعلن مفتعلن)

۱۵۶ ۳

گر	جان	ب	د	سند	گ	بید	یه	لعل	ن	گر	دد
-	-	U	U	-	U	U	-	U	U	-	-
با	طیب	ن	ت	اص	لی	چ	ک	ب	د	ه	تاد
-	-	U	U	-	U	U	-	U	U	-	-
مفعول			مفاعیل			مفاعیل			فاعلن		

۱۵۷ ۱

با	ور	م	ن	ک	صو	ز	ت	او	عق	ل	م	ب	برد
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
عق	ل	م	ن	ک	د	بر	ب	صو	رت	ز	گا	ر	اوست
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
گر	دید	ک	ر	ب	من	ظ	ر	ز	ب	ن	ظ	ک	نند
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
ما	را	ن	ظ	ب	قد	ز	ت	پر	ور	د	گا	ر	اوست
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
ای	نم	ق	بو	ل	بس	ک	ب	م	م	ب	را	س	تان
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
تا	نس	ب	تم	ک	ن	د	ک	خ	م	گ	زا	ر	اوست
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
مفعول			فاعلات			مفاعیل			فاعلن				

۱۵۸ ۳

مصراع دوم، تضمین صائب از غزل حافظ است.

صا	ث	ج	و	ب	آ	غ	ز	لس	ت	ک	خا	ج	گفت
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
ای	بی	خ	بر	ب	کو	ش	ک	صا	ح	ب	خ	بر	وی
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
مفعول			فاعلات			مفاعیل			فاعلن				

۱۵۹ ۴ این گزینه به زندگی حضرت یوسف (ع) اشاره دارد.

گل	پی	ه	نا	ن	ب	گر	د	د	را	فاق
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
یو	سف	ص	ف	تا	ن	ب	چا	ه	ب	را
-	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U
مستفعل			مستفعل			مستفعل			مستفعل	

۱۶۰ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و بیت‌های گزینه‌ی (۲): عجز

انسان از درک و دریافت خداوند

مفهوم سایر بیت‌ها:

(الف) اخلاص وصفناپذیر عاشق در برابر معشوق

(د) راضی بودن عاشق به رضای معشوق

(ه) وفاداری عاشق

۱۶۱ ۴

دوش آگهی ز یار سفر کرده داد

باده‌ی دوم قافیه‌ی اصلی

من نیز دل به باد دهم هرچه باد

باده‌ی دوم قافیه‌ی اصلی

۱۶۲ ۳ بررسی قافیه‌ی ابیات:

(الف) واژگان قافیه: «پوست» و «اوست» / حروف اصلی: وست / قاعده‌ی ۲:

مصوت + صامت + صامت

(ب) واژگان قافیه: «خو» و «مگو» / حروف اصلی: و / قاعده‌ی ۱: مصوت (ا)

(ج) واژگان قافیه: «چرا» و «ما» / حروف اصلی: ا / قاعده‌ی ۱: مصوت (ا)

(د) واژگان قافیه: «آلوده‌ای» و «آلوده‌ای» / حروف اصلی: ود / قاعده‌ی ۲:

مصوت + صامت

(ه) واژگان قافیه: «درویش» و «خویش» / حروف اصلی: یش / قاعده‌ی ۲:

مصوت + صامت

۱۶۳ ۴ از شروط قافیه، یکسان بودن صامت‌ها و مصوت‌های حروف

قافیه، هم از نظر تلفظ و هم از نظر نوشتار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «لذیذ» و «حضیض» از نظر نوشتار یکسان نیستند.

(۲) «ساخت» و «سوخ» در مصوت بلند متفاوت‌اند.

(۳) «خلق» و «غرق» در صامت متفاوت‌اند.

۱۶۴ ۳ واژگان قافیه: «نشست» و «دست» / حروف اصلی: ست /

قاعده‌ی ۲: مصوت + صامت + صامت

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واژگان قافیه: «نمود» و «نبود» / حروف اصلی: ود / قاعده‌ی ۲: مصوت +

صامت

(۲) واژگان قافیه: «گزید» و «چکید» / حروف اصلی: ید / قاعده‌ی ۲: مصوت

+ صامت

(۴) واژگان قافیه: «ابرو» و «زانو» / حروف اصلی: و / قاعده‌ی ۱: مصوت (و)

۱ ۱۷۷

ب	لغ	زیند	دسا	تم	أ	زای	زل	ف	مش	کی
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
ب	دای	خا	ک	مش	کی	ب	چه	در	ف	تا
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

۴ ۱۷۸

ز	د	ت	دیب	دی	ک	تا	مر	د	ن	ما	ید	ث	را
-	U	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
چ	سند	ک	شی	در	ک	نا	ر	صو	ز	ت	گر	ب	را
-	U	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-

۳ ۱۷۹

چو	ح	ق	در	گو	شم	ک	ند	هر	رو	ز	لط	فش	وع	د	ای
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
دیب	گر	چ	شب	نز	دینک	شد	چو	زلف	در	پا	می	ب	رد		
-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	
			مستغعلن				مستغعلن				مستغعلن				

۳ ۱۸۰

د	ل	هر	ک	صیند	کر	دی	ن	ک	شد	س	رز	ک	مند	دت
-	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	U	-	U	-
ن	د	گر	أ	میند	دا	رد	ک	ز	ها	ش	ود	ز	بن	دت
-	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	U	-	U	-
			فعلات				فعلات				فعلات			

وزن سایر گزینه‌ها:

UU--UU--UU--UU--UU (فعلاتن فعلاتن فعلاتن)

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا لغات یا مفهوم مشخص کن (۱۸۵ - ۱۸۱):

۱۸۱ ۳ فُزْنَ بِالْعُلُومِ النَّافِعَاتِ: دانش‌های سودمند را به دست آورید (کسب کنید) [رد سایر گزینه‌ها]

اترکن کل ما: هر آن چه را ... رها کنید [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
لا ینفعک أبدأ: هرگز به شما سود نمی‌رساند [رد سایر گزینه‌ها]
حتی تصلن: تا برسید [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

۱۸۲ ۲ یضرب: می‌زند [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
الأمثال: مثل‌ها [رد سایر گزینه‌ها]

لعلهم یتذکرون: شاید یادآور شوند [رد سایر گزینه‌ها]
۱۸۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) داء (بیماری) ≠ الصحّة (سلامتی)
- (۲) یفتح (باز می‌شود) ≠ یغلق (بسته می‌شود)
- (۳) الصیانة (نگهداری) = حفظ (حفظ کردن)

۱۶۵ ۳ در گزینه‌ی (۳) به ترتیب، «نهاد» (گذارد) و «نهاد» (سرشت) دو معنای متفاوت دارند و نمی‌توانند ردیف قرار بگیرند.

۱۶۶ ۴ تکرار واژه‌ی «شب» در این گزینه آرایه‌ی «واژه‌آرایی» را به وجود آورده است. در سایر گزینه‌ها دو واژه‌ی مشابه، جناس دارند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) تار (مخالف بود)، تار (تاریک)
- (۲) مَهر، مَهر
- (۳) چنگ (سرپنجه)، چنگ (نوعی ساز)

۱۶۷ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) واج‌آرایی صامت «ش»
(۲) واج‌آرایی صامت «س»
(۳) واج‌آرایی صامت «ز»

۱۶۸ ۴ غریبان (U--U) / بیابان (U--U) / شهامت (U--U) (۳ مورد)
بررسی سایر نمونه‌ها:

کشاورز (U--U) / زدوده (U--U) / هم‌آورد (U--U) / سیاره (U--U) / زمانه (U--U)

۳ ۱۶۹

گر	هر	د	ج	ها	با	شد	در	پا	ی	ی	کی	ری	زد
-	-	U	-	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-

۳ ۱۷۰ با حذف همزه:

از	ف	را	قش	دل	ز	جا	نا	مد	ب	ج
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-

بدون حذف همزه:

از	ف	را	قش	دل	ز	جا	آ	مد	ب	ج
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-

۱۷۱ ۳ عبارت سؤال معرّف «بیدل دهلوی» است.

۱۷۲ ۴ «کلیم کاشانی» با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

۱۷۳ ۲ سبک شعری وحشی بافقی را می‌توان حدّ واسط سبک دوره‌ی عراقی و دوره‌ی بعد، یعنی سبک هندی دانست.

۱۷۴ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) پنجه‌ی خورشید
- (۳) گریبان فلک / جان‌بخشی به زلف
- (۴) جان‌بخشی به غنچه

۱۷۵ ۳ دندان صبح

۱۷۶ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) شکر (مصراع اول): استعاره از لب / بادام (مصراع اول): استعاره از چشم / بت: استعاره از معشوق
- (۳) بهار: استعاره از معشوق / نگار: استعاره از معشوق / یاقوت: استعاره از لب / شهید و شکر: استعاره از سخنان یا لبخند معشوق (شمس و قمر را به تعبیری می‌توان استعاره از زیبایی چهره دانست و به تعبیری می‌توان این دو را خورشید و ماه در نظر گرفت).
- (۴) سرو: استعاره از معشوق

تاریخ

۱۹۱ ۲ در دوره‌ی زند نوعی از بناها با کاربرد تفریحی گسترش یافت که به کلاه فرنگی معروف بود و آن بنایی کوچک و گاهی تزیینی بود که در وسط باغ‌ها یا تفریحگاه‌ها ساخته می‌شد.

۱۹۲ ۱ در عصر قاجار دو کشور مسلمان ایران و عثمانی به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی، مجال کم‌تری برای دشمنی و جدال با یک‌دیگر داشتند. با این حال، در زمان فتحعلی‌شاه و محمدشاه، به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد.

پادشاهان مرتبط با سایر گزینه‌ها:
۲) محمدشاه
۳) محمدشاه و ناصرالدین شاه
۴) ناصرالدین شاه

۱۹۳ ۳ تا اواخر قرن ۱۸م. عامل اصلی تولید نیروی بازوی انسان بود.

۱۹۴ ۱ در عصر قاجار برخی از تاریخ‌نگاران سنتی، در عین پایبندی به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی، بعضی از ویژگی‌های این نوع از تاریخ‌نگاری را نقد کردند. یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه و نویسنده‌ی تاریخ ذوالقرنین است.

۱۹۵ ۳ در دوران سلطنت ناصرالدین شاه، انگلیسی‌ها در رقابتی تنگاتنگ با روس‌ها، موفق به گرفتن امتیازات اقتصادی متعددی از ایران شدند که امتیازهای رویتر، بانک شاهنشاهی و توتون و تنباکو (رزی یا تالبوت) از جمله‌ی مهم‌ترین آن‌ها بود. واگذاری امتیازات موجب نگرانی مردم، به ویژه بازرگانان و روحانیان، از تسلط بیگانگان بر اقتصاد و منابع تولید کشور شد و اعتراضات و جنبش‌هایی را برانگیخت. مهم‌ترین این جنبش‌ها، قیام‌هایی بود که به رهبری علمایی هم‌چون حاج ملاعلی‌کنی و میرزاحسن آشتیانی علیه امتیازهای رویتر و تنباکو صورت گرفت و به عقب‌نشینی حکومت مستبد قاجار و لغو امتیازات مذکور منجر شد.

۱۹۶ ۳ در زمان حکومت فتحعلی‌شاه قاجار و پس از آن‌که حاکم گرجستان خود را تحت حمایت دولت روسیه قرار داد، روس‌ها به منطقه‌ی قفقاز لشکرکشی کردند و گرجستان را تصرف نمودند. این اقدام سرآغاز جنگ‌های ایران و روسیه به حساب می‌آید.

۱۹۷ ۲ اداره‌ی ایالت آذربایجان با مرکزیت شهر تبریز، همواره به‌عهده‌ی ولیعهد بود.

۱۹۸ ۴ بررسی موارد:

(الف) انگلیسی‌ها با قرارداد گلداسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را از ایران جدا و ضمیمه‌ی خاک هندوستان کردند.

(ب) ایران در معاهده‌ی ترکمانچای متعهد گردید که مبلغ ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد و به اتباع آن کشور نیز حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.

(ج) ایران در عهدنامه‌ی گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای مازندران محروم شد.

۱۹۹ ۴ نادر برای انگلیسی‌ها معافیت‌های گمرکی در نظر گرفت و درصد برآمد از دانش آنان در زمینه‌ی تأسیس نیروی دریایی در دریای مازندران و خلیج فارس استفاده کند. به همین منظور، جان التون انگلیسی را استخدام کرد.

۱۸۴ ۲ بررسی گزینه‌ها:

- ۱) أعمال ← عَمَل / طَرَق ← طَرِيق
۲) علماء ← علیم / عقول ← عقل / الخصائل ← الخصلة / الأخلاق ← الخلق
۳) المصافی ← المصفی / البلاد ← البلد
۴) الأحيان ← حین

۱۸۵ ۱ ترجمه بیت سؤال: ای که نابخردانه افتخارکننده به دودمان هستی، مردم فقط از یک مادر و یک پدر هستند. مفهوم: انسان نباید به آباء و اجداد خود افتخار و تکیه کند.

گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) به نوعی به این موضوع اشاره دارند، ولی گزینه (۱) به این مطلب اشاره دارد که بالانشینی لزوماً نشانگر مقام برتر نیست همان‌طور که بالا رفتن دود از آتش و بالاتر بودن ابرو نسبت به چشم بیانگر بلندتر بودن منزلت آنان نیست.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۱۹۰ - ۱۸۶):

۱۸۶ ۴ «لا» در این گزینه، «لا»ی نفی جنس است، پس «لباس» باید «لباس» باشد، ولی خبرش باید مرفوع باشد که منصوب آمده است: أَجْمَلٌ ← أَجْمَلٌ

ترجمه عبارت: هیچ لباسی زیباتر از تندرستی برای انسان نیست.

۱۸۷ ۳ «لا»ی نفی جنس بر سر اسم می‌آید؛ «فائدة» اسم است و «لا»ی بر سر آن «نافیه للجنس» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) لا تسمحو: اجازه ندهید (ناهیه)

۲) كان ... لا یترك: ترک نمی‌کرد (نافیه)

۴) لا ینجح: موفق نمی‌شود (نافیه)

۱۸۸ ۲ در گزینه (۲) فعل «تترك» مجهول است و بنابراین فاعل ندارد. ترجمه: باید از دروغ دوری کنی زیرا تو تنها رها می‌شوی. (نائب فاعل: «أنت» ضمیر مستتر)

در سایر گزینه‌ها فعل‌ها معلوم هستند و فاعل دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در این روستا مردانی هستند که به نیکی‌ها می‌شتابند. (فاعل: «واو» ضمیر بارز)

۳) بعد از اعلام نتایج امتحانات، برخی دانش‌آموزان بسیار تعجب کردند. (فاعل: بعض)

۴) برادر بزرگم در استان یزد زندگی می‌کند. (فاعل: أخ)

۱۸۹ ۳ در این گزینه دو فعل مجهول داریم: «قَرِئَ» و «تُرْحَمُونَ» ترجمه: وقتی که قرآن خوانده شود به آن گوش فرا دهید و سکوت کنید؛ شاید شما مورد رحمت واقع شوید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) خُلِقْتُ: خلق شده است. (فعل مجهول)

۲) لا یظلمون: مورد ظلم واقع نمی‌شوند. (فعل مجهول)

۴) سُئِلْتُ: مورد سؤال واقع شد. (فعل مجهول)

۱۹۰ ۴ در این عبارت «الجنود» اسم «كأن» و منصوب («كأن» از حروف مشبهة بالفعل است) و «بنیان» خبر «كأن» و مرفوع است. «مرصوص» هم که صفت برای «بنیان» است، باید به تبعیت از اعراب موصوف خود (بنیان) مرفوع باشد!

۲۱۱ ۲ سلاطین غزنوی که دست پرورده‌ی شیوه‌ی فرمانروایی ایرانی - اسلامی بودند، به خوبی درک می‌کردند که در اداره‌ی قلمرو رو به توسعه‌ی خود به استفاده از نظام اداری ایرانی و بهره‌گیری از دیوان‌سالاران ایرانی نیاز دارند. از همین رو بسیاری از دیوان‌سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان‌سالاران حکومت آل بویه را به خدمت گرفتند.

۲۱۲ ۳ طغرل سرانجام به بغداد رفت و خلیفه‌ی عباسی را از تسلط آل بویه‌ی شیعه‌مذهب درآورد و خود را منجی خلافت معرفی کرد (۴۴۷ ق).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) خلیفه نیز حکومت ایران و عراق را به او بخشید.

۲) دستور داد که نام وی را در خطبه بخوانند و سکه به نام او زنند.

۴) خلیفه هم چنین لقب «سلطان رکن‌الدوله» را به طغرل داد.

۲۱۳ ۳ شهرها مانند دوران پیش از آن، از سه بخش کهندژ (ارگ)، شهرستان (شارستان) و شهر بیرونی (ربض) تشکیل می‌شد، با این تفاوت که شهر بیرونی در دوره‌ی سلجوقی بیش از ادوار پیشین گسترش یافت. این اتفاق به دلیل رشد تجارت و افزایش جمعیت شهرها رخ داد.

۲۱۴ ۴ بررسی عبارات:

الف) بیش‌تر اقوامی که زیر فرمان چنگیز بودند از نظر فرهنگی و تمدنی دارای پیشینه‌ی مهمی نبودند. ← نادرست

ب) چنگیزخان مغول به بهانه‌ی کشتار بازرگانان اعزامی خود در شهر مرزی اترار، فرمان هجوم به ایران را صادر کرد. ← درست

ج) موج اول حمله‌ی مغول به ایران که با فرمان چنگیزخان انجام گرفت، شش سال طول کشید. ← نادرست

د) حدود سی سال بعد از هجوم چنگیز، موج دیگری از حملات مغول‌ها به فرماندهی هولاکوخان، نوه‌ی چنگیزخان صورت گرفت و به تأسیس حکومت ایلخانان انجامید. هولاکو در زمان فرمانروایی برادرش منگوقاآن، به منظور نظم بخشیدن به قلمرو متصرفی مغول و گسترش فتوحات در غرب آسیا، به ایران لشکرکشی کرد. ← درست

۲۱۵ ۳ خواجه نصیرالدین طوسی، بسیاری از دانشمندان متواری در برابر هجوم مغولان را به ایران برگرداند و با تجمع ایشان در مرکز علمی رصدخانه‌ی مراغه، زمینه‌ی فعالیت‌های علمی آن‌ها را هموار کرد.

۲۱۶ ۳ شاهنامه‌ی بایسنقری به دستور شاهزاده بایسنقر، پسر شاهرخ (شاهرخ فرزند تیمور بود، پس بایسنقر نوه‌ی تیمور بوده است) که سیاستمداری هنرمند و هنرپرور بود، خوشنویسی و مصور شد.

نکته: شاهنامه‌ی بایسنقری، «فاخرترین نمونه‌ی شاهنامه‌ی مصور شده در عصر تیموری» نه «فاخرترین نمونه‌ی شعر فارسی در عصر تیموری»، زیرا شعر جدیدی سروده نشد، بلکه همان شاهنامه‌ی فردوسی، خوشنویسی و مصور شد.

۲۱۷ ۱ نفوذ مذهب شیعه به حدی رسید که ایلخان الجایتو، پسر و جانشین غازان به این مذهب گروید.

۲۱۸ ۲ تیمور هنرمندان و صنعتگران شهرهایی را که فتح می‌کرد به سمرقند، پایتخت خود می‌فرستاد تا در آبادانی و زیبایی آن شهر بکوشند.

۲۱۹ ۲ محمود هم چون بسیاری از فرمانروایان هم‌عصر خود، از ابتدای تأسیس حکومت خود در پی کسب حمایت خلیفه‌ی عباسی برآمد.

۲۰۰ ۲ در ۱۴ ژوئیه‌ی ۱۷۸۹ مردم اغلب بینوا و خشمگین پاریس با حمله به زندان باستیل انقلاب خود را آغاز کردند. انقلابیون سرانجام لویی شانزدهم، پادشاه مستبد فرانسه، را وادار به امضای قانون اساسی جدید (الف) و پذیرش نظام مشروطه‌ی سلطنتی کردند. مدتی بعد، انقلابیون تندرو پادشاه را عزل و نظام جمهوری را برقرار نمودند (ب). آنان سپس لویی و همسرش، ماری آنتوانت، را اعدام کردند (ج). اعدام این دو و افکار و شعارهای آزادی‌خواهانه‌ی انقلابیون، موجب ترس و خشم دولت‌ها در کشورهای اروپایی شد. در نتیجه، آن‌ها با فرانسه وارد جنگ شدند. طی این جنگ‌ها، یکی از فرماندهان ارتش فرانسه به نام ناپلئون بناپارت با پیروزی‌های درخشانی که به دست آورد، به شهرت رسید. او با اجرای یک کودتا (د) به قدرت دست یافت (۱۷۹۹م) و سپس به عنوان امپراتور فرانسه انتخاب شد.

۲۰۱ ۱ براساس باورهای کهن ایرانی، مهر یا میترا، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود.

۲۰۲ ۱ سنگ‌نوشته‌ها و لوح‌های گلی هخامنشی و نیز نوشته‌های مورخان یونانی عهد باستان، حاوی اطلاعات ارزشمندی در خصوص نظام حکومتی و تشکیلات اداری آن دوران هستند.

۲۰۳ ۴ هرمز چهارم، پسر و جانشین انوشیروان، با هم‌دستی بهرام چوبین، سردار برکنار شده و بزرگان از تخت به زیر کشیده شد و به قتل رسید.

۲۰۴ ۳ پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه‌ی نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر اقدام به توسعه و تقویت تشکیلات اداری (دیوان‌سالاری) منسجم و منظمی کردند.

۲۰۵ ۴ اشکانیان در طول حدود ۴۷۰ سال حکومت، چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند. پایتخت‌های این سلسله به ترتیب عبارت‌اند از: شهر نسا در ترکمنستان امروزی، شهر صدرروازه که یونانیان به آن هکاتم‌پلیس می‌گفتند در حوالی دامغان کنونی و شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی.

۲۰۶ ۱ دلیل توانمندی سواره نظام اشکانی، پیشینه‌ی صحراگردی‌شان بود که به آنان این توانایی را داده بود. مهم‌ترین جنگ‌افزارهای سپاه اشکانی، تیر و کمان و نیزه بود.

۲۰۷ ۴ وجود قشرهای سه‌گانه‌ی آریایی در آغاز، معرف نوعی تقسیم کار و دسته‌بندی حرفه‌ای به شمار می‌رفت و به نظر نمی‌رسد که قشری بر قشر دیگر، برتری و امتیاز خیلی خاصی داشته است.

۲۰۸ ۲ ساسانیان بارها ناچار به جنگ با رومیان شدند. دو مورد از این جنگ‌ها در زمان شاپور یکم اتفاق افتاد که در یکی از آن‌ها، گردیانوس امپراتور روم کشته شد و در دیگری والرینوس، امپراتور روم به اسارت درآمد.

۲۰۹ ۴ در دوران ساسانیان، موبدان زرتشتی، مدافع نابرابری‌های اجتماعی و امتیازات طبقه‌ی حاکم بودند و چنین وانمود می‌کردند که این تفاوت‌ها و تمایزها برای حفظ نظم و ثبات کشور لازم است و رفتن از طبقه‌ای به طبقه‌ی دیگر موجب فاسد شدن جامعه می‌شود.

۲۱۰ ۳ گاهنبارها عبارت بودند از شش جشن که به شکرانه‌ی آفریده شدن عناصر اصلی خلقت: آسمان، آب، زمین، گیاه، جانوران و انسان، در شش وقت معین از ماه‌های سال برگزار می‌شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) محمود غزنوی کتابخانه‌ی مهم ری را به بهانه‌ی وجود کتاب‌های فلسفی به آتش کشید.

۳) محمود در شهر غزنه حکومتی مستقل تأسیس کرد که در تاریخ ایران به حکومت غزنویان مشهور است. وی سپس به تدریج بر تمامی نواحی خراسان و بخشی از قلمرو سامانیان سلطه یافت.

۴) محمود فرزند سبکتگین و نوه‌ی الپتگین که سپهسالار سامانیان در خراسان بود.

۲۲۰ الف) دوره‌ی مسلمانی مغول‌ها در ایران از زمان غازان شروع شد. بنابراین، تمام ایلخانان پیش از او، از جمله **هولاکو**، مربوط به دوره‌ی نامسلمانی مغولان می‌باشند.

ب) ابوسعید آخرین ایلخان مغول، پسر (و جانشین) **اولجایتو** بود.

ج) **سلطانیه**، پایتختِ آخرین حکومت ایلخانان بود.

جغرافیا

۲۲۱ ۳) **حدود سال ۱۳۶۰** در جمعیت شهری و روستایی ایران حدود ۵۰٪ به طور مساوی بوده است.

۲۲۲ ۳) دامنه‌ی نفوذ یک سکونتگاه، یعنی بیش‌ترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

۲۲۳ ۱) **معماری و طراحی شهر**، بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان در یک شهر است.

۲۲۴ ۲) **با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها** به تدریج منطقه‌هایی با عنوان منطقه‌ی مادرشهری به وجود آمدند.

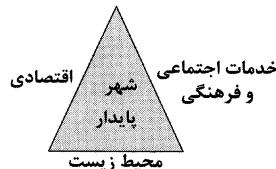
۲۲۵ ۲) **سراغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه روستایی و شهری**، مقرر (مکان، جایگاه) و موقعیت آن است.

۲۲۶ ۳) **معیارهای رتبه‌بندی سکونتگاه با توجه به اهداف و نوع مطالعات محققان** و از جایی به جای دیگر متفاوت است.

۲۲۷ ۲) **اطلاعات با توجه به اهداف و نیاز کاربر پردازش و تجزیه و تحلیل فضایی و مدل‌سازی می‌شود.**

۲۲۸ ۲) **داده‌ها و اطلاعات دو مؤلفه دارند: موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی) و دارای ویژگی‌هایی هستند. (داده‌های توصیفی)**

۲۲۹ ۴) **سه رکن شهر پایدار:**

۱) ۲۳۰ بررسی عبارات نادرست:

الف) **پایداری شهر حد و حصر و نقطه‌ی انتهایی ندارد.**

ج) **پردازش و تحلیل اطلاعات با GIS به تصمیم‌گیری می‌انجامد.**

۱) ۲۳۱

$$100 \times \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت همان سال}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

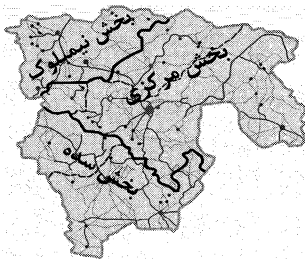
$$= 100 \times \frac{2,000,000 - 400,000}{160,000,000} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

۲۳۲ ۲) **جمعیت کوه‌ی زمین از لحاظ نسبت جنسی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد؛ اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.**

۲۳۳ ۱) **اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهن‌سالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه‌ی اقتصادی جامعه خواهد بود.**

۲۳۴ ۳) **در زمان صفویه، افشاریه و زندیه، عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب عبارت بود از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.**

۲۳۵ ۱) **در سال ۱۳۱۶** با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ده استان و ۴۹ شهرستان تقسیم شد. در این قانون، هر استان به چند شهرستان و هر شهرستان به چند بخش و هر بخش به چند دهستان و هر دهستان به چند قصبه تقسیم شد.

۲) ۲۳۶

شهرستان قائنات

۲۳۷ ۳) **مهاجر فرست کشوری که افراد از آن خارج می‌شوند.**

۲۳۸ ۲) **شاه عباس برای حفظ مرزهای شمالی ایران، تعدادی از قبایل گرد را به نواحی شمال شرقی کشور فرستاد.**

۲۳۹ ۲) **دهستان تابع بخش است و شهرستان تابع استان می‌باشد.**

۲۴۰ ۳) **ایران در زمان قاجاریه دارای چهار ایالت بود:**

۱- آذربایجان ۲- خراسان و سیستان ۳- فارس و بندر ۴- کرمان و بلوچستان

۲۴۱ ۲) **استخراج معدن ← نوع اول (کشاورزی)**

تولید یخچال ← نوع دوم (صنعت)

تجارت ← نوع سوم (خدمات)

حمل و نقل ← نوع سوم (خدمات)

۲۴۲ ۲) **در سال ۲۰۱۳ میلادی براساس نقشه‌ی صفحه‌ی ۸۸ کتاب، هند و چین بیش‌ترین تولیدکننده‌ی گندم در جهان بودند.**

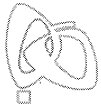
۲۴۳ ۳) **ج) اروپای غربی**

ی) مشرق و جنوب شرقی آسیا

ه) روسیه و اروپای شرقی

۲۴۴ ۲) **چین، کوه‌ی جنوبی و سنگاپور از کشورهای نیمه‌پیرامون هستند که از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند، اما هنوز از نظر اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند.**

۲۴۵ ۴) **برخی نواحی خودمختار جهان عبارت‌اند از: نخجوان در جمهوری آذربایجان، بندر هنگ‌کنگ (چین) و کردستان در (عراق).**

۲۴۶ ۲ دولت‌های غربی معتقدند که تسلط بر منطقه‌ی کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه‌ی اوراسیا است.

۲۴۷ ۲ بیش‌تر مزارع تک‌محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شده‌اند.

۲۴۸ ۳ آمریکا برای بهره‌برداری از منابع سرزمین‌های دیگر و هم‌چنین جلوگیری از گسترش کمونیسم، به کشورهای دیگر جهان، سرمایه و کالا می‌داد.

۲۴۹ ۱ اتحادیه‌ی نفتا مربوط به کشورهای آمریکای شمالی و مرکزی است.

۲۵۰ ۱ ایالات متحده‌ی آمریکا، اتحادیه‌ی اروپا، استرالیا، زلاندنو، آرژانتین و برزیل از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان هستند.

جامعه‌شناسی

۲۵۱ ۳ دانش عمومی، گسترده‌ترین بخش ذخیره‌ی دانشی ماست. از آن‌جا که ما انسان‌ها با هم زندگی می‌کنیم، مجبور نیستیم خودمان به تنهایی و جداگانه، دانش لازم را برای تک‌تک کنش‌هایمان تولید کنیم. جهان اجتماعی؛ یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.

بررسی عبارات:

- (۱) نادرست - نادرست
(۲) درست - درست
(۳) نادرست - درست
(۴) درست - درست

بررسی عبارات نادرست:

(۱) دانش عمومی مانند هوا برای انسان است که اغلب متوجه آن نیست و از اهمیت آن غافل است. کسی که دانش علمی دارد می‌تواند به درک عمیقی از شناخت علمی برسد و قدرت دفاع از حقایق موجود را به دست آورد.
(۳) دانش علمی گسترده‌ترین بخش ذخیره‌ی دانشی است که بیش‌تر در مورد آن می‌اندیشیم.

۲۵۲ ۱ گاهی در جامعه، میان دانش عمومی و دانش علمی تعارض‌هایی پدید می‌آید. حل تعارض‌ها گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره‌ی دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود. جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت‌های فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند. جهان متجدد براساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. اگر چنین رویکردی، به جوامع دیگر که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند، سرایت کند، در ذخیره‌ی دانشی آن جوامع، تعارضاتی پدید می‌آورد.

۲۵۳ ۳ هر وقت در یک جامعه، مسئله‌ی خاصی مطرح می‌شود، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره‌ی آن نیز فراهم می‌گردد.

۲۵۴ ۴ برخی جامعه‌شناسان، جامعه‌شناسی را علم شناخت کنش اجتماعی و بعضی آن را علم شناخت ساختار اجتماعی دانسته‌اند. ما با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات، هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم. مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسان انتقادی، نقد وضعیت موجود جامعه برای رسیدن به یک وضعیت مطلوب‌تر است.

۲۵۵ ۳ با این‌که وبر بر روش تفهیمی به عنوان روش ویژه‌ی علوم اجتماعی تأکید می‌کرد، اما هم‌چنان علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آن‌چه جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد.

۲۵۶ ۱ وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید. موفقیت‌های بی‌سابقه‌ی علوم طبیعی، جامعه‌شناسان پوزیتیویستی را علاقه‌مند کرده بود که جامعه‌شناسی را هر چه بیش‌تر به علوم طبیعی نزدیک و شبیه نمایند. در رویکرد پوزیتیویستی، روش مطالعه‌ی جامعه همان روشی که در مطالعه‌ی طبیعت به کار گرفته می‌شود، یعنی روش حسی و تجربی است و همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد. مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسان انتقادی، نقد وضعیت موجود جامعه برای رسیدن به یک وضعیت مطلوب‌تر است.

۲۵۷ ۳ جامعه‌شناسی انتقادی علاوه بر روش‌های تجربی و تفهیمی، روش‌های دیگری را نیز به رسمیت می‌شناسد. وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید.

۲۵۸ ۱ با این‌که وبر بر روش تفهیمی به عنوان روش ویژه‌ی علوم اجتماعی تأکید می‌کرد اما هم‌چنان علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آن‌چه جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد. پوزیتیویستی با روش حسی و تجربی پدیده‌های اجتماعی را همانند پدیده‌های طبیعی مطالعه می‌کند.

۲۵۹ ۳ در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مانوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد. نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید؛ باعث می‌شود که شما بدانید، می‌توانید چه توقعات و انتظاراتی از دیگران داشته باشید و اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری با دیگران باز ندارد.

۲۶۰ ۲ راه رفتن یک کنش اجتماعی پیش‌پا افتاده به نظر می‌رسد، ولی برای راه رفتن صحیح، هر فرد تلاش می‌کند قواعدی را رعایت کند.

۲۶۱ ۲ جهان اجتماعی با آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها پدید می‌آید. ولی این پدیده پس از آن‌که با کنش انسان تحقق پیدا کرد، پیامدها و الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد که وابسته به قرارداد و اراده‌ی تک‌تک افراد نیست. این پیامدها خود، موقعیت جدیدی (فرصت‌ها و محدودیت‌ها) را برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی ما فراهم می‌آورد.

۲۶۲ ۳ پیامدهای جهان اجتماعی درهایی است که جهان اجتماعی به روی ما می‌گشاید و می‌بندد.

ساختن جهان اجتماعی جدید، نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌ی نوین است و ممکن است جهان موجود از بسط آن جلوگیری کند. هر جهان اجتماعی تا زمانی‌که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

۲۷۱ ۳ سکولاریسم پنهان: شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت نظام دنیوی و این جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند. رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان «پروتستانتیسم» یاد می‌شود.

عقاید و ارزش‌های بنیادین هر فرهنگ در پاسخ به پرسش‌های اساسی انسان پدید می‌آیند.

روشنگری در سده‌های نوزدهم و بیستم، بیش‌تر صورت حس‌گرایانه پیدا کرد. وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد.

۲۷۲ ۱ سکولاریسم پنهان شامل باورها و فلسفه‌هایی است که ابعاد معنوی هستی را نفی نمی‌کنند؛ بلکه بخش‌هایی از باورهای معنوی و دینی را در خدمت نظام دنیوی و این جهانی قرار می‌دهند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند.

در فرهنگ معنوی و دینی، آبادی دنیا هدف مستقلی نیست؛ بلکه خود وسیله‌ای است که در خدمت اهداف معنوی قرار می‌گیرد. اگر افرادی که در بستر فرهنگ دینی زندگی می‌کنند، دنیا را هدف برتر خود قرار داده باشند، از آشکار کردن آن پرهیز می‌کنند و رفتار دنیوی خود را در پوشش‌های معنوی پنهان می‌کنند، اما در جهان غرب سکولاریسم به صورت جهان‌بینی غالب در آمده است؛ به گونه‌ای که دینداران، ناگزیر هنجارها و رفتارهای دینی خود را با تفاسیر دنیوی و این جهانی توجیه می‌کنند، مثل مطابقت دادن حرکات نماز با حرکات ورزشی و بیان مفید بودن آن برای سلامت بدن.

۲۷۳ ۴ اومانیزم در ابعاد مختلف فرهنگ غرب نظیر هنر، ادبیات و حقوق بروز و ظهور یافته است. در ادبیات مدرن به سلوک‌های معنوی و مکاشفات و مشاهدات الهی انسان توجهی نمی‌شود، بلکه به حالات روانی آدمیان در زندگی روزمره دنیوی و این جهانی پرداخته می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) حقوق بشری بر مبنای فطرت الهی به فرهنگ دینی مربوط است.

(۲) نقاشان در قرون وسطی، چهره‌ی اسوه‌های انسانی را در هاله‌ای از قداست ترسیم می‌کردند.

(۳) در فرهنگ اسلامی، انسان خلیفه‌ی خدا بر روی زمین است.

۲۷۴ ۲ روشنگری در معنای عام، پدیده‌ای مدرن و مربوط به فرهنگ معاصر غرب نیست. روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی، بیش‌تر رویکردی عقل‌گرایانه داشت (روشنگری در معنای خاص). روشنگری با رویکرد دنیوی، هنگامی که با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل این‌که وحی را نمی‌پذیرد، به دئیسم و اعتقاد به خدایی که هیچ‌گونه برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد، ختم می‌شود.

وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد که توان دآوری درباره‌ی ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد.

انسان علاوه بر شناخت حسی و شناخت عقلی از شناخت شهودی نیز بهره می‌برد. شناخت شهودی از راه مشاهده‌ی حسی و استدلال عقلی به دست نمی‌آید.

۲۶۳ ۴ هر جهان اجتماعی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست. با تغییر جهان اجتماعی موجود و در پی آن برداشته شدن الزام‌هایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد و الزام‌های دیگری به دنبال می‌آورد که بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد.

۲۶۴ ۲ یکی از تفاوت‌های ما و حیوانات در خانه‌سازی آشکار می‌شود. خانه‌ی حیوانات ممکن است در مکان، شکل، مصالح، با خانه‌ی انسان‌ها تفاوت‌هایی داشته باشد، ولی مهم‌ترین تفاوت خانه‌سازی انسان و حیوانات در این است که انسان پس از ساختن خانه‌اش ناچار می‌شود متناسب با شرایط خانه، در خود و شیوه‌ی زندگی‌اش تغییر ایجاد کند.

۲۶۵ ۱ فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند. حقوق و تکالیف به یک‌دیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شود.

۲۶۶ ۴ فرهنگ اساطیری محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است. در فرهنگ سکولار جهان دیگر انکار می‌شود یا در محدوده‌ی منافی که برای خواسته‌هایش این جهانی بشر دارد، پذیرفته می‌شود. جهان معنوی، فرهنگ معنوی دارد و هستی را فراتر از طبیعت می‌بیند.

۲۶۷ ۳ در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله‌ی علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه‌ی معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند.

در جهان متجدد، عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند و جهان از هیچ‌گونه قداستی برخوردار نیست. جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند. رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، برای تسلط بر طبیعت و جامعه را «گسترش عقلانیت ابزاری» می‌گویند.

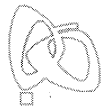
۲۶۸ ۲ در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله‌ی علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه‌ی معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت، افراد خواهان تسلط بر این جهان را به تدریج، اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه‌ی ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خود ساخته را از آنان می‌گیرد.

۲۶۹ ۴ با افول علوم عقلانی و وحیانی، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و دآوری درباره‌ی این امور به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود. از این روند به زوال معنا و عقلانیت ذاتی یاد می‌شود.

۲۷۰ ۱ برخی از جهان‌های اجتماعی، مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند و با رویکرد دنیاگریز خود، از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

علوم تجربی با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، سیل، زلزله و ... را به انسان می‌دهد.

با افول علوم فراتجربی (عقلانی و وحیانی) امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود.

۲۷۵ ۳

روشنگری		
دوره‌ی زمانی	ویژگی	پیامد
قرون هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	دئیسم
قرون نوزدهم و بیستم	حسن‌گرایی، نفی عقل و وحی	دانش ابزاری
پایان قرن بیستم	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

بخشی از حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی تنها با قدرت پاپ مخالفت داشتند و با جریان دنیاگرا تقابل نداشتند. بخشی دیگر رویکرد معنوی داشتند و در تقابل با جریان دنیاگرا قرار می‌گرفتند. حرکت‌های نوع اول با حمایت قدرت‌های محلی توانستند بخشی از اروپای مسیحی را از تسلط کلیسا خارج سازند، ولی حرکت‌های نوع دوم، مورد هجوم کاتولیک‌ها و دیگر پروتستان‌ها قرار گرفتند و امکان گسترش پیدا نکردند.

۲۷۶ ۳

دنیاه‌گرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه‌ی گسترش فلسفه‌های روشنگری را فراهم آورد و فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از سطح عملی و ظاهری فرهنگ غرب به سطح نظری و عمیق آن تسری داد و فرهنگ معاصر غرب را پدید آورد.

۲۷۸ ۲

گسترش تجارت و به دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را به وجود آورد. حرکت‌های اعتراض‌آمیز رنسانس، به جای بازگشت به سوی حقیقت الهی انسان، به رویگردانی از نگاه معنوی منجر شد؛ بدین ترتیب به جای حقوق فطری الهی انسان، حقوق طبیعی بشر شکل گرفت. باورها و ارزش‌های بنیادین غرب، فرهنگی را پدید آورد که راه را بر شناخت حقیقت الهی انسان و جهان فرو بست. نظام سیاسی که از این پس شکل می‌گرفت، باید صورتی کاملاً سکولار می‌داشت.

۲۷۹ ۱

اندیشه‌ی سیاسی نوین براساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی، خواست و اراده‌ی آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند. لیبرالیسم اندیشه‌ی سیاسی جدیدی است که از این رهگذر شکل می‌گیرد. انقلاب فرانسه ریشه در حرکت‌های فرهنگی دوران رنسانس، اندیشه‌های فلسفی روشنگری و تغییرات اجتماعی مربوط به انقلاب صنعتی دارد.

۲۸۰ ۳

بررسی عبارت نادرست:

ج) علم جدید با رویکرد دنیوی خود، دیگر وظیفه‌ی شناخت حقیقت عالم و مسئولیت عبور انسان را از ملک به ملکوت بر عهده نداشت.

فلسفه و منطق

۲۸۱ ۱

وقتی قرار است پرسشی درباره‌ی فلسفه‌ی تاریخ باشد، اولاً باید پاسخ عقلانی داشته باشد (که همه‌ی گزینه‌ها این ویژگی را دارند، ثانیاً باید درباره‌ی خود دانش (یا علم) تاریخ باشند. این‌که تاریخ یک علم یا دانش از خود آن دانش قابل جدایی و انفکاک هست یا نه، در حوزه‌ی فلسفه‌ی آن دانش بررسی می‌شود، نه در حوزه‌ی فلسفه‌ی تاریخ.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) این پرسش در واقع ترجمان این پرسش است که آیا تاریخ تکرار می‌شود و می‌توان برای رویدادهای تاریخی قانون کلی و ضروری بیان کرد یا خیر.
۳ و ۴) سؤال از اعتبار گزاره‌های تاریخی است که در فلسفه‌ی تاریخ بررسی می‌شود.

۲۸۲ ۲

می‌دانیم که محتوای فلسفه‌ی اسلامی، خود اسلام است اما شکل و صورت و نحوه‌ی استدلال (یا زبان) آن به شیوه‌ی فلاسفه‌ی یونانی (مخصوصاً ارسطو). و از طرفی روشن است که بدون فهم صورت و زبان نمی‌توان به محتوا دسترسی پیدا کرد. لذا باید با فلسفه‌ی یونان آشنا شد و مقدمه‌ی این آشنایی، شناخت ارتباط مسلمانان با یونانیان است.

۲۸۳ ۴

خواججه‌نصیر طوسی در قرن هفتم با توجه به حکمت اشراق به احیای فلسفه‌ی ابن‌سینا پرداخت.

میرداماد در قرن یازدهم فلسفه‌ی ابن‌سینا را به روش اشراقی تفسیر کرد.

سهروردی که مؤسس حکمت اشراق است در قرن ششم فلسفه‌ی ابن‌سینا را به قلمرو جدیدی هدایت کرد، اما غزالی منتقد فلسفه‌ی ابن‌سینا است.

۲۸۴ ۱

دو واقعه‌ی مهم در نهضت ترجمه مؤثر بود اول راهیابی ایرانیان به دربار و انتقال پایتخت از دمشق به بغداد که این انتقال نیز به پیشنهاد برمکیان (که ایرانی بودند) انجام شد.

۲۸۵ ۴

گزینه‌ی (۴) امکانی است. سایر گزینه‌ها، وجوبی هستند.

۲۸۶ ۳

فلاسفه مشاء معتقدند که ملاک نیازمندی معلول به علت، امکان ذاتی است یعنی این‌که معلول می‌تواند باشد و می‌تواند نباشد.

۲۸۷ ۱

در برهان فارابی از اصل تقدم علت بر معلول استفاده شده است.

۲۸۸ ۲

دور محال است چون به تقدم شیء بر نفس می‌انجامد.

۲۸۹ ۳

بررسی گزینه‌ها:

۱) کلیت و ضرورت ذاتی هر قانونی است چه فلسفی و چه غیرفلسفی، پس قانون فلسفی بودن دلیل بر کلی و ضروری بودن نیست.

۲) این کلیت و ضرورت از اصول عقلانی علیت و فروعش به قوانین تجربی سرایت می‌کند.

۳) اگر این کلیت و ضرورت نخواهد به بدیهیاتی ختم شود که کلی و ضروری ذاتی باشند تسلسل پیش خواهد آمد که در آن صورت هیچ کلیت و ضرورتی در کار نخواهد بود.

۴) کلیت علیت باعث کلیت قواعد تجربی و ضرورت علیت باعث ضرورت قواعد تجربی است.

۲۹۰ ۴

جهان‌شناسی مشائی که بر وساطت موجودات مجرد متکی است، زمین و آسمان و همه‌ی کائنات را در قلمرو فیض حق تفسیر می‌کند.

۲۹۱ ۳

رسم ناقص، از ترکیب جنس بعید و عرض خاص حاصل می‌شود. جنس بعید گیاه، جسم و جوهر است که در گزینه‌ها وجود ندارد. پس باید به دنبال عرض خاص گیاه باشیم. میوه‌دار بودن عرض برای گیاه است چون مقدم بر گیاه تصور نمی‌شود و چون چیزی غیر از گیاه‌ها میوه‌دار نمی‌توانند باشد، پس مخصوص گیاه می‌باشد.

۲۹۲ ۴

حساس، فصل حیوان است و در تعریف به حد به کار می‌رود.

جوهر جنس بعید حیوان است و در تعریف ناقص به کار می‌رود.

ناطق عرض خاص حیوان است و در تعریف رسم به کار می‌رود.

رشدکننده عرض عام برای حیوان است و در هیچ تعریفی عرض عام وجود ندارد.

۳ ۳۰۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) از نظر پروتاگوراس تفکیک حق و باطل امکان‌پذیر نیست.
(۲) اگر ادراک دو انسان نسبت به یک امر یکسان باشد، وحدت نظر خواهند داشت.

(۴) یک حقیقت وجود ندارد، بلکه حقیقت از نظر پروتاگوراس متکثر است و تابع شناخت و ادراک انسان است.

۳ ۳۰۵ معمولاً هر کس تصورات خودش را حقیقت می‌داند، این جمله همیشه صادق است و این‌طور نیست که اگر نظر پروتاگوراس را نپذیریم این جمله را نپذیریم.

۲ ۳۰۶ سقراط بنیان‌گذار فلسفه است، چون او توانایی عقل انسان را به خود او شناساند و نشان داد که می‌توان با روشی صحیح اندیشید و به حقیقت دست یافت.

۴ ۳۰۷ از نظر گرگیاس، هیچ چیز وجود ندارد، به فرض وجود شناختنی نیست و به فرض شناختنی بودن قابل تعلیم نیست.

۱ ۳۰۸ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) یونان تنها مهد تفکر فلسفی است و صحبتی از تمدن در یونان در کتاب درسی نیست.

(۳) آراء متضاد جهان‌شناسان اولیه سبب بی‌اعتمادی نسبت به دانش و اندیشه شد.

(۴) هر جایی که تعلیم و تعلم فلسفه در آن‌جا انجام شود، مهد تفکر فلسفی نیست.

۱ ۳۰۹ پارمنیدس از اندیشمندان نخستین است که موضوع تفکر و اندیشه‌ی آن‌ها دگرگونی‌های طبیعت بود.

۱ ۳۱۰ زمینه‌سازی توجه دانشمندان به منطق پیامد گسترش بحث‌های استدلالی سوفسطائیان است نه مغالطه‌های آن‌ها.

روان‌شناسی

۲ ۳۱۱ سؤال «دریافت‌های حسی انتخاب شده را چگونه تفسیر می‌کنیم؟» مربوط به ادراک است.

عوامل ایجاد تمرکز } تغییرات درونی محرک‌ها
درگیری و انگیزگی ذهنی

۱ ۳۱۲ الف) برخورد قطرات باران به صورت سه نفر ← احساس (حس لامسه)

ب) نگاه کردن به قطرات باران ← توجه

ج) گفتن عبارت «به‌به چقدر قطرات باران لطیف و دلنشین است» ← ادراک

۳ ۳۱۳ از آن‌جا که، بشر برخلاف بیش‌تر پستانداران، روی دو پا می‌ایستد، از درک اغلب بوها محروم می‌ماند. گیرنده‌های بویایی در انتهای حفره‌های بینی قرار دارند.

۴ ۳۱۴

عامل سوم از منابع توجه ← سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌هاست.

عامل دوم از منابع توجه ← اطلاعات موجود در حافظه است.

۲ ۳۱۵ ردیابی نشدن علامت غایب ← ردّ درست

ردیابی علامت حاضر ← اصابت یا تصمیم درست

ردیابی علامت غایب ← هشدار کاذب

۲ ۲۹۳ شرح اسم تعریف نیست (ردگزینه‌ی (۱)). همه‌ی اقسام تعریف شرایط تعریف صحیح را دارند (ردگزینه‌ی (۴)). تعریف ناقص اگر حد باشد ضعیف‌ترین نیست (ردگزینه‌ی (۳)).

۲ ۲۹۴ بررسی گزینه‌ها:

(۱) رسم تام است. عدد جنس قریب چهار، و وقتی در خودش ضرب شود، شانزده می‌شود، عرض خاص چهار است.

(۲) حد تام است. جسم، جنس قریب جسم نامی و دارای توانایی رشد و نمو فصل آن است.

(۳) رسم تام است. جسم نامی، جنس قریب حیوان و ناطق، عرض خاص حیوان است.

(۴) رسم تام است. جوهر، جنس قریب جسم و رنگ‌پذیر، عرض خاص جسم است.

۲ ۲۹۵ بررسی گزینه‌ها:

(۱) جوهر، جنس جسم نامی است، پس ذاتی است و نسبت به ناطق، عام است، پس شرایط سؤال را دارد.

(۲) راه رونده، عرض خاص و حساس فصل حیوان هستند، پس عام به خاص را ندارد.

(۳) دارای گوش عرض عام و ناطق، فصل انسان است، پس هر دو شرط سؤال را دارد.

(۴) جسم نامی جنس و نویسنده، عرض خاص حیوان است، پس هر دو شرط سؤال را دارد.

۴ ۲۹۶ هر مفهومی که جنس بعید داشته باشد تعریف ناقص هم دارد. مقدار پیوسته، کیف محسوس و جسم فقط جنس قریب دارند و جنس بعید ندارند.

جنس بعید ذاتی، مفهوم است و جنس قریب آن کلی.

۳ ۲۹۷ مفهوم بیرونی یعنی مفهوم عرضی، که می‌تواند عرض عام باشد یا عرض خاص. اگر عرض عام باشد نادرست است. چون جامع نیست و یا فاقد مفهوم ذاتی است و اگر عرض خاص باشد تعریف رسم است. این هر دو نشان می‌دهد که قطعاً تعریف در صورت استفاده از مفهوم بیرونی حد نخواهد بود.

۳ ۲۹۸ مفهوم کم منفصل یا مقدار غیر پیوسته چون جنس بعید ندارد، تعریف ناقص هم ندارد.

۲ ۲۹۹ برخی مفاهیم قابل تعریف نیستند به دو دلیل: دلیل اول این است که مفهومی روشن‌تر از آن‌ها وجود ندارد که آن‌ها را تعریف کند (بدیهی هستند) دلیل دوم هم آن است که جنس و به تبع آن فصل ندارند، پس اجزاء ندارند.

۱ ۳۰۰ جزء اول یک تعریف منطقی همیشه جنس است که می‌تواند قریب یا بعید باشد.

۳ ۳۰۱ تفکر ذاتی انسان است و نمی‌توان تاریخ تفکر را مربوط به زمان و مکان خاصی دانست. و با ظهور انسان تفکر نیز به وجود آمد.

۱ ۳۰۲ نظر سوفیست‌ها این بود که تعارض سخن جهان‌شناسان، نشانه‌ی ناتوانی روش آن‌ها در تفسیر جهان است نه در خطای آن‌ها.

۴ ۳۰۳ پروتاگوراس معتقد است که انسان معیار همه چیز است هستی آن‌چه هست و این‌که چگونه هست و نیستی آن‌چه نیست و این‌که چگونه نیست.

۲ ۳۱۶ الف) تمایل به دیدن اشیای ناقص به صورت کامل ← تقارب

ب) گرایش به دیدن اشکال به صورت متصل و پیوسته ← استمرار

ج) ادراک چند شیء به صورت یک گروه، زمانی که در کنار یکدیگر باشند ← مجاورت

۳ ۳۱۷ کارکردهای توجه: ۱- ردیابی درست علامت ۲- گوش به زنگی

۳- جست و جو

بنابراین از آخر به اول می شود ← جست و جو، گوش به زنگی و ردیابی

درست علامت

۴ ۳۱۸ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) افزایش هم‌زمان چند تکلیف باعث تقسیم توجه و کاهش آگاهی می‌شود (اما استفاده از حواس مختلف برای انجام دادن یک تکلیف کارایی خوبی خواهد داشت و توجه متمرکز ایجاد می‌کند).

۲) برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در ساعات طولانی پرهیز کرد.

۳) برآورد دقیق حداکثر مدت زمان مفید برای ایجاد توجه مستمر، به ویژگی‌های شخصی و دشواری تکلیف مورد نظر بستگی دارد.

۱ ۳۱۹ در خطای مولر - لایر معمولاً آزمایش شونده‌گان خط واگرا را

بلندتر ادراک می‌کنند.

تصویر خطای مولر - لایر:

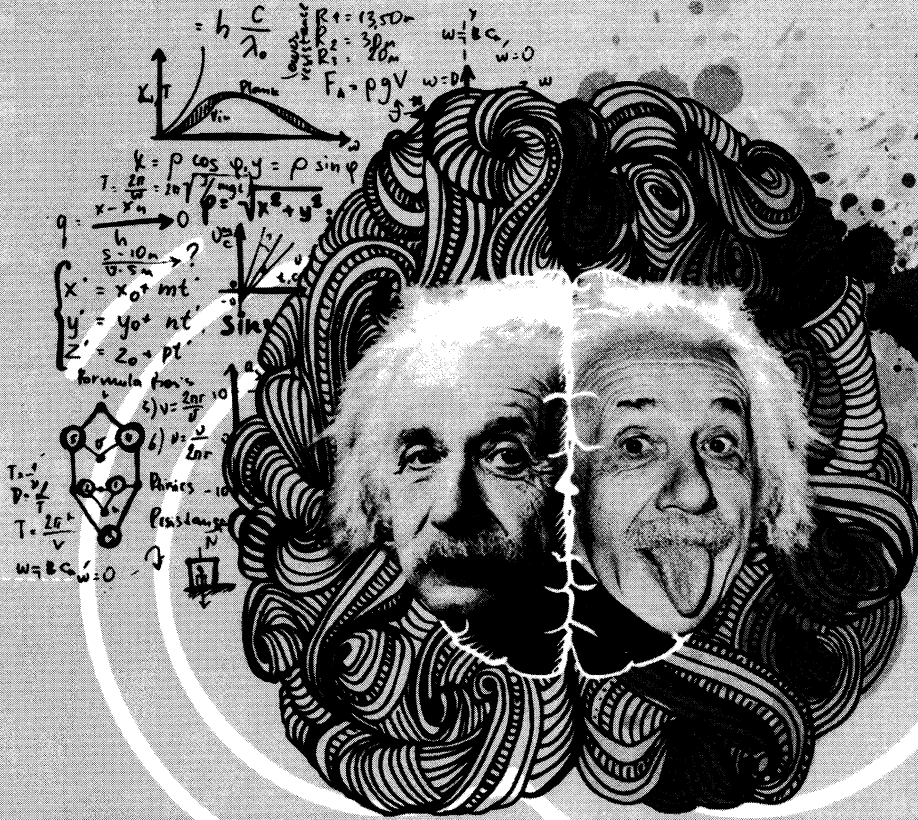
۴ ۳۲۰ گاهی دوست شما می‌خواهد یک بیت شعر را به یاد آورد ولی

قادر به بیان آن نیست؛ در همان زمان به شما می‌گوید: آن بیت نوک زبان من است؛ امکان دارد کلمه‌ی اول آن را بگویی! به این مثال، «پدیده‌ی نوک زبانی» می‌گویند.

نیم نگاه

استاد بزرگ
کاج

کنکور روان شناسی میکرو

برای دریافت اطلاعات
بیش تر لینک
QR رو اسکن کنید

تفکر حل مسئله

اطلاعات حافظه به این دلیل ارزشمند است که می‌تواند تفکر ما را بسازد. هر چه اطلاعات بیشتری در حافظه داشته باشیم، برای تفکر آمادگی بیشتری خواهیم داشت. برخورداری از حافظه قوی لزوماً به معنای داشتن تفکر قوی نیست. به فعالیت‌هایی از قبیل کنار هم قرار دادن اطلاعات حافظه، تفسیر کردن، قضاوت کردن، حل کردن مسئله و در نهایت تصمیم‌گیری، تفکر می‌گویند. تفکر کاملاً آگاهانه است.

حل مسئله

انسان‌ها می‌کوشند با استفاده از روش‌های درست، مسائل را حل کنند؛ بنابراین مسئله به جای تهدید، به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل می‌شود.

مسئله عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.

حل مسئله یافتن بهترین راه‌حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود است.

ویژگی‌های مسئله

- ① **هدفمند است**
  - زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست.
  - وقتی هدف روشن نباشد درک از مسئله ناقص خواهد بود.
  - یکی از دلایلی که برخی از افراد راه‌حل مسئله را نمی‌دانند این است که هدف را به صراحت تعریف نکرده‌اند.
- ② **حل مسئله یک «فرایند و جریان» تحت کنترل است**
  - وقتی فردی در حال حل مسئله است، کاملاً درگیر موضوع است و به آن چه انجام می‌دهد آگاهی کامل دارد.
  - در جریان حل یک مسئله، هر چه جدی‌تر باشیم احتمال انتخاب راه حل بهتر، بیشتر می‌شود.
- ③ **در جریان حل مسئله، توانمندی‌های ما محدود است**
  - اصولاً زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشند.
  - عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی می‌شود.
  - به خاطر همین است که حل تمرین ریاضی برای ریاضی‌دان آسان است، اما برای دیگران مسئله است.
- ④ **در جریان حل مسئله موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد.** مثلاً اگر قرار باشد در آینده‌ای نزدیک در آزمون مهمی شرکت کنید، شناخت میزان دانش فعلی‌تان به شما کمک می‌کند تا موانع احتمالی را به خوبی بشناسید و راه‌حل بهتری ارائه کنید. بنابراین می‌توان گفت حل مسئله، فرایندی است که به وسیله آن، فرد می‌کوشد راه‌حل مناسبی برای مشکل پیدا کند.

درس پنجم، تفکر (1) حل مسئله

چرا حل مسئله مهم است؟

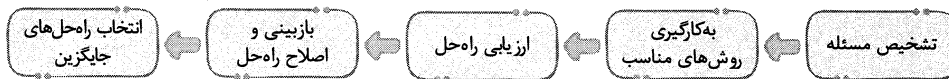
یکی از هدف‌های نظام تعلیم و تربیت، پرورش افرادی است که بتوانند بر مسائل و مشکلات خود در زندگی روزمره غلبه کنند. هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی فقط دستیابی به راه‌حل آن مسئله خاص نیست، بلکه هدف آن است که در اثر حل مسئله؛ به اصول و قوانینی دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد. به همین دلیل، یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر یادگیری‌ها قابل تعمیم است.

انواع مسئله

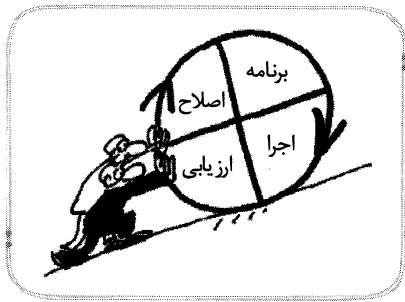
- مسئله‌ها با توجه به شاخص‌های روبه‌رو به «خوب تعریف‌شده» و «بد تعریف‌شده» تقسیم می‌شوند
- ۱) شناسایی موقعیت اولیه
  - ۲) فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس
  - ۳) تعریف دقیق هدف
  - ۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف

مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم، عمدتاً از نوع بد تعریف‌شده هستند در حالی‌که در مسئله‌های علوم دیگر این‌طور نیست.

مراحل حل مسئله

- ۱) تشخیص مسئله
- مشخص شدن خود مسئله قبل از حل مسئله
  - در تشخیص مسئله بهتر است که دیگران نقش راهنما داشته باشند.
  - تشخیص دقیق مسئله اولین گام حل آن است.
  - تشخیص مسئله با احساس مبهم از یک مسئله متفاوت است و تصویر مبهم از یک مسئله، به راه‌حل‌های منطقی و درست منجر نمی‌شود.

- ۲) به‌کارگیری روش‌های مناسب برای حل مسئله: برای مطالعه کردن، مطالعه خرد خرد و تمرین مکرر یک نمونه از راه‌حل‌های درست است.
- ۳) ارزیابی راه‌حل: ارزیابی راه‌حل انتخاب‌شده برای داشتن ملاک روشن جهت فهم موقعیت.
- ۴) بازبینی و اصلاح راه‌حل‌ها: قدم نهایی و مهم در حل مسئله است (بهبود روش‌های قبلی و استفاده از راه‌حل‌های جدید).
- ۵) انتخاب راه‌حل‌های جایگزین.

چه عواملی بر حل مسئله تأثیر می‌گذارند

تجربه گذشته

- بر توانایی ما در حل مسئله مؤثر است.
- تجربه گذشته
- انتقال: تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله (مثال کسی که دوچرخه‌سواری بلد است موتورسواری را زودتر یاد می‌گیرد)
  - پیروی صرف از تجربه گذشته: مهم‌ترین دلیل عدم موفقیت برخی افراد در حل مسئله است.
  - بازبینی تجربه گذشته راه‌گشای مفیدی برای حل مسئله است.

نوع نگاه به مسئله

فرد در حافظه خود اطلاعات مرتبط با آن نگاه خاص را به خاطر آورد. اقدامات احتمالی فرد برای حل مسئله تحت‌الشعاع آن نگاه خاص خواهد بود. بن‌بست زمانی ایجاد می‌شود که حل‌کننده مسئله با نگاه فعلی قادر به حل آن مسئله نباشد. راه خروج از این بن‌بست، تغییر نگاه فرد و تغییر بازنمایی آن مسئله است.

نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص

وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت زمانی نادیده گرفته می‌شود عواملی که مانع حل آن مسئله هستند فراموش می‌شود، در نتیجه هنگام مراجعه مجدد و با نبود عواملی که مانع حل مسئله می‌شدند، این امر محقق می‌شود.

اثر نهفتگی به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص، اثر نهفتگی می‌گویند.

پس آله نتونستید فوری به مسئله رو حل کنید، فدای سرتون، ناامید نشید، بعد از به مدت دوباره برید سراغش، هتماً می‌تونید

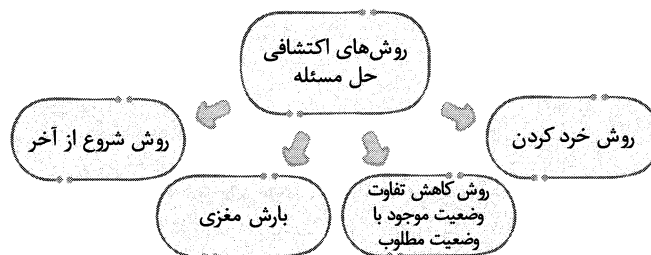
نکته نادیده گرفتن حل مسئله برای مدتی کوتاه (اثر نهفتگی) از دیرباز سنت حکما و دانشمندان بوده است. ابو علی سینا وقتی نمی‌توانست مسائلی را حل کند مدتی کوتاه فعالیت را متوقف می‌کرد و به اعمال عبادی می‌پرداخت. به این صورت هم از اثر نهفتگی و هم از الطاف الهی بهره می‌گرفت.

روش‌های حل مسئله

این روش مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی است. روش تحلیلی استفاده از این روش، دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند. این روش مورد قبول همه است و تا حدودی زمان‌بر است.

این روش عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است. روش اکتشافی یا شهودی اجرای این روش دستیابی به راه حل مسئله را تضمین نمی‌کند. این روش بدون دلیل منطقی و مبتنی بر احساس و نظر شخصی است. روش‌های اکتشافی عبارت‌اند از: خرد کردن، کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب، بارش مغزی و شروع از آخر

نکته چون که روش تحلیلی زمان‌بر است، عده‌ای تمایل دارند از روش‌های اکتشافی به دلیل محدودیت زمانی بهره ببرند.

در این روش یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک تقسیم می‌شود.

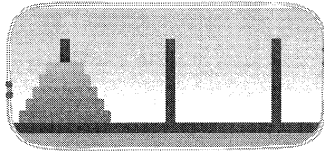
افراد مسئله‌های کوچک را حل می‌کنند تا به تدریج بتوانند به حل مسئله بزرگ دسترسی یابند.

در هر موقعیت مسئله، با دو حالت وجود مسئله (وضعیت موجود) و حالت دسترسی به راه حل (وضعیت مطلوب) مواجهیم.

روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب حل‌کننده مسئله تلاش می‌کند فاصله این دو وضعیت را کاهش دهد.

درس پنجم: تفکر (۱) حل مسئله

مسئله برج هانوی

موقعیت اولیه مسئله: ۵ حلقه که بر اساس اندازه به صورت نزولی از پایین به بالا روی یک میله قرار دارند.

رعایت دو شرط برای حل مسئله
در هر حرکت تنها یک صفحه حرکت داده شود.
یک صفحه با اندازه بزرگتر نمی تواند بر روی صفحه‌ای کوچکتر قرار گیرد.

مسئله برج هانوی

وضعیت مطلوب: همه حلقه‌ها به صورت اولیه در میله سوم قرار بگیرند.

- روش بارش مغزی
- مرحله ۱ ← تعریف مسئله
  - مرحله ۲ ← ارائه راه‌حل‌های مختلف
  - مرحله ۳ ← ارائه معیارهایی برای داوری درباره هر راه‌حل
  - مرحله ۴ ← ارائه بهترین راه‌حل با استفاده از این معیارها

روش شروع از آخر
این روش بیشتر در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد.
روش مهندسی معکوس نمونه‌ای از روش‌های شروع از آخر است.

مثال: برای روش مهندسی معکوس ← به مادرتان اطلاع می‌دهید که عصر فردا میزبان ۱۰ نفر از دوستانتان هستید. مادرتان می‌گویند: چرا زودتر اطلاع ندادی؟! شما می‌گویید: نگران نباش، چه چیزهایی در منزل داریم؟ مادر: میوه به اندازه کافی داریم و مقداری شیرینی هم در یخچال است. فردا می‌توانم آش بپزم. در واقع شما از روش مهندسی معکوس استفاده کرده‌اید. (ما زودتر به مامانتون بگید مهمون دارید 😊)

نکته: در حل مسئله بهتر است از روش‌های تحلیلی استفاده کنیم و اگر به هر دلیلی قادر به استفاده از روش تحلیلی نبودیم، بعد از استفاده از روش‌های اکتشافی، برای اطمینان صددرصدی، استفاده از روش‌های تحلیلی مفیدتر است.

ناتوانی در حل مسئله پیامدهای ناگواری دارد

موفقیت در حل مسئله

- خوشایند و لذت‌بخش است.
- افراد موفق در حل مسئله نسبت به دیگران احساس عاطفی مثبت‌تری دارند.
- آنان زندگی را شیرین می‌دانند.
- از بودن با دیگران ابراز رضایت می‌کنند.

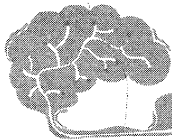
ناکامی ناتوانی در حل مسئله وضعیت عاطفی ناخوشایندی را ایجاد می‌کند که ناکامی نام دارد.

ناکامی‌های مکرر پیامدهای ناگواری به دنبال دارد.

بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند، مشکلات عاطفی جدی ندارند، بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند. ناکامی باعث پرخاشگری می‌شود.

ناتوانی در حل مسئله فرد را از رسیدن به هدف مورد نظر باز می‌دارد و باعث می‌شود فرد احساس فشار روانی کند. بنابراین یکی از روش‌های کاهش فشار روانی، پرورش روش‌های درست حل مسئله است. افرادی که مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، روش‌های کارآمد حل مسئله را نمی‌دانند.

نکته: علت ناتوانی بسیاری از افراد در حل مسئله، نداشتن تجربه گذشته یا نگاه جدید است. با نگاه جدید به حل مسئله، راه حل آن آسان خواهد بود.

پرستش های چهارگزینه ای درس پنجم

۳۷۰- چرا اطلاعات حافظه ارزشمند است؟

- (۱) به دلیل این که خاطرات ما در آن ثبت شده
 (۲) زیرا تفکر ما را می سازد
 (۳) زیرا تفکر ما را می سازد
 (۴) به دلیل این که گاهی به آن ها نیاز داریم

۳۷۱- کدام یک از گزینه های زیر صحیح نیست؟

- (۱) هرچه اطلاعات بیشتری داشته باشیم، برای تفکر آمادگی بیشتری خواهیم داشت.
 (۲) برخورداری از حافظه لزوماً به معنای داشتن تفکر قوی است.
 (۳) تفکر کاملاً آگاهانه است.
 (۴) اطلاعات حافظه به این دلیل ارزشمند است که می تواند تفکر ما را بسازد.

۳۷۲- «مسئله» عبارت است از عدم دستیابی فوری به یک ..... به دلیل ..... با توجه به امکانات و توانمندی های ..... .

- (۱) هدف مشخص - موانع مشخص - محدود
 (۲) هدف نامشخص - نبود جواب - فراوان
 (۳) هدف مشخص - نبود جواب - فراوان
 (۴) هدف نامشخص - موانع مشخص - محدود

۳۷۳- چرا تصور مردم از واژه مسئله مثبت نیست و مسئله با تلاش و اتخاذ روش های درست برای حل آن، به چه شکلی تغییر پیدا می کند؟

- (۱) راه حل آن را نمی دانند - به یک تهدید تبدیل می شود.
 (۲) عدم توانایی در سازگاری با آن - به یک تهدید تبدیل می شود.
 (۳) عدم توانایی در سازگاری با آن - به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل می شود.
 (۴) راه حل آن را نمی دانند - به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل می شود.

۳۷۴- همه گزینه ها به جز گزینه ..... مسئله بد تعریف شده است.

- (۱) علت فقر مطلق چیست؟
 (۲) علت نابرابری اجتماعی چیست؟
 (۳) علت آلودگی هوا چیست؟
 (۴) علت افزایش دروغ گویی چیست؟

۳۷۵- این که یک تمرین ریاضی برای یک ریاضی دان آسان است اما برای دیگران مسئله است، اشاره به کدام ویژگی مسئله دارد؟

- (۱) در جریان حل مسأله مبدأ باید مشخص باشد.
 (۲) مسئله هدفمند است.
 (۳) در جریان حل مسئله توانمندی ها محدود است.
 (۴) حل مسئله فرایندی تحت کنترل است.

۳۷۶- در کدام یک از گزینه های زیر مسئله خوب تعریف شده است؟

- (۱) دلیل تبعیض جنسیتی چیست؟
 (۲) علت فقر چیست؟
 (۳) چرا بعضی جوامع دیکتاتوری هستند؟
 (۴) کوچکترین مضرب ۹ کدام است؟

۳۷۷- در کدام گزینه مسئله بد تعریف شده است؟

- (۱) چرا آب در ۱۰۰ درجه می جوشد؟
 (۲) کوچکترین عدد اول کدام است؟
 (۳) دلیل بی عدالتی در جوامع امروزی چیست؟
 (۴) چرا فصل ها تغییر می کنند؟

۳۷۸- فردی می خواهد دو رشته طناب را به هم گره بزند، این در حالی است که به هیچ وجه نمی تواند هر دو رشته طناب را بگیرد و ابزاری جز انبردست در اختیار ندارد. با توجه به این مثال به ترتیب هدف، امکانات و موانع کدامند؟

- (۱) هدف: گره زدن دو رشته طناب - امکانات: گره زدن - موانع: انبردست
 (۲) هدف: گره زدن دو رشته طناب - امکانات: انبردست - موانع: نبود وسیله مناسب برای گره زدن
 (۳) هدف: می تواند همزمان دو رشته را با هم داشته باشد - امکانات: گره زدن - موانع: انبردست
 (۴) هدف: می تواند همزمان دو رشته را با هم داشته باشد - امکانات: انبردست - موانع: نبود وسیله مناسب برای گره زدن

۳۷۹- کدام یک از گزینه‌های زیر شاخصی برای تقسیم‌بندی مسئله‌ها به دو گروه خوب تعریف شده و بد تعریف شده نیست؟

- (۱) تعریف دقیق هدف
(۲) امکان رفع ابهامات در رسیدن به هدف
(۳) فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس
(۴) شناسایی موقعیت اولیه

۳۸۰- عمدتاً مسئله‌های بد تعریف شده مربوط به چه نوع مسئله‌هایی است؟

- (۱) علوم تجربی
(۲) ریاضی
(۳) علوم انسانی
(۴) علوم فنی

۳۸۱- قبل از حل مسئله چه چیزی باید مشخص شود؟

- (۱) صورت مسئله
(۲) طرح مسئله
(۳) خود مسئله
(۴) راه‌حل‌های مسئله

۳۸۲- سنت معمول حکما و دانشمندان از دیرباز استفاده از کدام عامل مؤثر بر حل مسئله بوده است؟

- (۱) اثر انتقال
(۲) اثر نهفتگی
(۳) نوع نگاه به مسئله
(۴) استفاده از اطلاعات موجود

۳۸۳- «پدر زهرا یک سفر ضروری به یکی از شهرهای ایران دارد. دغدغه او این است که با کدام وسیله نقلیه به آن شهر برود. یکی از وسایل، قطار است اما قطار تأخیر دارد. گزینه دیگر، استفاده از خودروی شخصی است ولی به دلیل نقص فنی اطمینان‌بخش نیست. انتخاب دیگر اتوبوس است ولی اتوبوس خیلی کند حرکت می‌کند. از هواپیما هم نمی‌شود استفاده کرد چون مقصد فرودگاه ندارد.» در این مثال به ترتیب هدف و مسئله کدام است؟

(۱) انتخاب وسیله نقلیه مناسب - رفتن به یکی از شهرهای ایران

(۲) استفاده از وسیله نقلیه مناسب - رفتن به یکی از شهرهای ایران

(۳) رفتن به یکی از شهرهای ایران - انتخاب وسیله نقلیه مناسب برای رفتن به سفر

(۴) رفتن به یکی از شهرهای ایران - استفاده از وسیله نقلیه مناسب برای رفتن به سفر

۳۸۴- کدام یک از گزینه‌های زیر جزء مراحل حل مسئله نیست؟

(۱) انتخاب راه‌حل‌های جایگزین
(۲) پیش‌بینی و کنترل راه‌حل‌ها

(۳) بازبینی و اصلاح راه‌حل‌ها
(۴) اتخاذ روش‌های مناسب جهت حل مسئله

۳۸۵- این عبارت که «هر فردی وقتی در حال حل یک مسئله است، کاملاً درگیر آن موضوع بوده و به آن چه که انجام می‌دهد آگاهی کامل دارد و در جریان حل یک مسئله هر چه جدی‌تر باشیم، احتمال انتخاب راه حل بهتر، بیشتر می‌شود.» کدام ویژگی مسئله را بیان می‌کند؟

(۱) حل مسئله هدفمند است.
(۲) حل مسئله یک فرایند و جریان تحت کنترل است.

(۳) در جریان حل مسئله توانمندی‌های ما محدود است.
(۴) در جریان حل مسئله موقعیت یا مبدأ باید مشخص باشد.

۳۸۶- چرا بعد از این که از تلاش‌های ناموفق جهت حل یک مسئله برای یک مدت دست می‌کشیم، می‌توانیم آن را حل کنیم؟

(۱) استراحت مغز
(۲) فراموش شدن موانع حل مسئله

(۳) دست کشیدن از سماجت‌های بی‌اثر حل مسئله
(۴) تغییر نوع نگاه فرد به مسئله

۳۸۷- کدام گزینه از شیوه‌های برخورد با حل مسئله نیست؟

(۱) روش تضمینی
(۲) روش تحلیلی
(۳) روش شهودی
(۴) روش اکتشافی

۳۸۸- از عمده‌ترین معایب روش‌های تحلیلی در حل مسئله کدام است؟

(۱) کمبود امکانات
(۲) ناتوانی در شناسایی
(۳) غیرمنطقی بودن
(۴) زمان‌بر بودن

۳۸۹- زمانی که فرد قادر به حل یک مسئله بزرگ نباشد، پیشنهاد مناسب استفاده از کدام روش است؟

(۱) خرد کردن
(۲) بارش مغزی
(۳) مهندسی معکوس
(۴) شروع از آخر

۳۹۰- ارائه راه‌حل‌های مختلف کدام مرحله روش بارش مغزی است؟

(۱) اول
(۲) دوم
(۳) سوم
(۴) چهارم

۳۹۱- مرحله چهارم روش بارش مغزی چیست؟

(۱) ارائه معیارهایی برای داوری درباره هر راه‌حل
(۲) ارائه بهترین راه‌حل با استفاده از معیارها

(۳) تعریف مسئله
(۴) ارائه راه‌حل‌های مختلف

۳۹۲- در روش بارش مغزی چند مرحله اصلی وجود دارد؟

(۱) ۲ مرحله (۲) ۳ مرحله

(۳) ۴ مرحله (۴) با توجه به نوع مسئله متفاوت است.

۳۹۳- در کدام روش حل مسئله است که پس از تعریف مسئله حل کننده مسئله می بایست راه حل های احتمالی پاسخ مسئله را بررسی کند؟

(۱) روش مهندسی معکوس (۲) روش خرد کردن (۳) روش بارش مغزی (۴) روش تحلیلی

۳۹۴- از کدام روش شهودی برای حل مسائل ریاضی بیشتر استفاده می شود؟

(۱) خرد کردن (۲) شروع از آخر

(۳) بارش مغزی (۴) کاهش تفاوت وضعیت موجود و مطلوب

۳۹۵- در مسئله برج هانوی رعایت کدام یک از شرط های زیر لازم است؟

(۱) در هر حرکت بیش از یک صفحه حرکت داده شود.

(۲) یک صفحه با اندازه بزرگتر نمی تواند بر روی صفحه ای کوچکتر قرار بگیرد.

(۳) یک صفحه با اندازه کوچکتر نمی تواند بر روی صفحه ای بزرگتر قرار بگیرد.

(۴) میله ها بر اساس اندازه به صورت صعودی از بالا به پایین قرار بگیرند.

۳۹۶- وضعیت مطلوب در مسئله برج هانوی چیست؟

(۱) در هر حرکت تنها یک صفحه حرکت داده می شود.

(۲) همه حلقه ها برعکس حالت اولیه در میله اول قرار بگیرند.

(۳) همه حلقه ها به صورت اولیه در میله سوم قرار بگیرند.

(۴) یک صفحه با اندازه بزرگتر روی صفحه ای کوچکتر قرار بگیرد.

۳۹۷- تأثیر یادگیری های گذشته بر حل مسئله را ..... می گویند.

(۱) اثر نهفتگی (۲) روش تحلیلی (۳) انتقال (۴) روش شهودی

۳۹۸- کسی که دوچرخه سواری بلد است، موتورسواری را زودتر یاد می گیرد. این پدیده به چه چیزی اشاره دارد؟

(۱) انتقال (۲) بازبینی (۳) آماده سازی (۴) اثر نهفتگی

۳۹۹- کدام روش حل مسئله مورد قبول همه است؟

(۱) اکتشافی (۲) تضمینی (۳) تحلیلی (۴) شهودی

۴۰۰- «سارا هنگام حل معادلات دیفرانسیل وقتی دید نمی تواند آن ها را حل کند، کلافه شد و ۲ ساعت حل آن را رها کرد و بعد از ۲ ساعت، دوباره سراغشان آمد و به راحتی حلشان کرد.» او از کدام روش حل مسئله استفاده کرده است؟

(۱) نادیده گرفتن حل مسئله (۲) نوع نگاه به مسئله

(۳) نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص (۴) تجربه گذشته

۴۰۱- کدام روش تابع نظر و احساس شخصی است؟

(۱) اکتشافی (۲) تضمینی (۳) تحلیلی (۴) تجربه گذشته

۴۰۲- برای این که یک پیتزای بزرگ را بخوریم باید آن را به تکه های کوچک تقسیم کنیم. این عبارت تمثیلی برای کدام روش حل مسئله است؟

(۱) روش بارش مغزی (۲) روش خرد کردن

(۳) روش شروع از آخر (۴) روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب

۴۰۳- در روش خرد کردن عملکرد فرد در حل مسئله چگونه است؟

(۱) با اهداف فرعی شروع کند تا در نهایت به هدف مورد نظر برسد.

(۲) با اهداف کوچکتر شروع کند و با حل هر مسئله هدف بزرگتری را انتخاب نماید تا در نهایت به هدف اصلی برسد.

(۳) با حل مسائل بزرگتر طریقه رسیدن به اهداف کوچکتر را تمرین کند.

(۴) هدف کلی را به مسائل کوچکتر تقسیم کند و سپس اقدام به حل هر یک از این مسائل نماید.